Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 25—Vol. LIX. Friday, 30th June, 1961 REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: FOUR CENTS

- 3 JUL 1961

CHILD WELFARE SOCIETY ANALYSIS REVEALS NEW PROBLEMS

DOMESTIC DISCORD AND DECLINE IN MORALS

('Indian Opinion' Reporter)

CASES of domestic discord in Indian homes reached a new record in 1960. This statement is made by the Durban Indian Child Welfare Society in she course of a report submitted to its thirty-third annual meeting on Saturday last. These problems, says the Society, "reflect the degree of personal and intra-family disintegration which is becoming prevalent in our community. It is a sad indication of the declining moral standards among our people and their failure to resist the demoralising influences and stresses of urbanised patterns of living.

On the whole subject of "domestic difficulties" the report states:—

"The number of new cases involving one or other form of domestic discord reached a new record in 1960 and the total number of cases dealt with during the year was a considerable increase over the figure for 1959. This accounts for the burdensome proportions that our case-load has assumed and for our difficulties in coping adequately with our other forms of casework services. The rate of increase of these cases is a matter of serious concern for the Society for many reasons. In the first instance the increasing number of people seeking outside assistance with their problems bears heavily on the Society's limited case-work staff, but more important is the extent to which these individual problems reflect the degree of personal and intra-family disintegration which is becoming prevalent in our community. It is a sad indication of the declining moral standards among our people and the failure to resist the demoralising influences and stresses of urbanised patterns of living.

"Apart from the actual number of cases dealt with which is in itself disturbing, a simple analysis has revealed some frightening tendencies. A large majority of the cases involved people within the 20 to 30 age group and this factor coupled with the fact that in nearly 50 per cent of the cases the families had only up to 2 children, indicates the relatively short lived period of these unions. It is evident that more and more young people are failing to make adjustments necessary to establish stable family life and while still in their prime are involved in serious and often intense forms of antagonisms, disrupting not only their marriages but also their own personal lives.

"This analysis has shown the degree of antagonism often associated with these situations as evidenced by the withdrawal by the man of his support to his family and his total disregard for the interests of his children. In very nearly 50 per cent of these cases where estrangement resulted between the husband and wife, there was direct evidence of physical ill-treatment and non-support. But the more disconcerting aspect is the indulgence in one or other vices which can be calculated either as the cause or the result of maladjustment. In very nearly one third of the cases, excessive indulgence in alcohol was noted and in about 25 per cent of the cases sex interests outside the marriage relationship resulted in friction. The interfering in-laws as a factor was relatively insignificant.

"Because of the deep-seated psychological problems often associated with these cases and the need for the application of intensive case-work techniques if any success is anticipated, reconciliation is usually achieved in those instances where the problem is still in its early stages, but as the majority of cases are only reported as a last resort makes our task doubly difficult and often impossible. In such cases resort to Court action is the only alternative and here it must be mentioned that the number of Indian fathers who are supporting their children under Court orders is mounting into a magnitude which is disgracefully out of all proportions. In 1960 alone 264 court orders were made against defaulting parents for the maintenance of their children.

"Together with these cases of family discord are those of girls who have had or are due to have children out of wedlock. These cases too are on the increase and they either report to make claims for maintenance or to have their children placed in adoption. In 1960 nearly 150 such new cases were dealt with.

"The larger proportion of our daily attendances at the office concern men and women with martial problems of one type or another and it is often heart-rendering to hear the woeful tales related—of assault, of virtual starvation, of physical and mental torture, of desertion, of drink and gambling and other forms of excesses. It is physically and emotionally exacting but it is only with patient care for every detail and tactful and sympathetic approach that any basis for reconciliation can be worked out and applied."

Night Visitors To Taj

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI (By Mail)

THE Department of Archaeology has decided to levy a nominal fee of 20 n.P. per head for entry into the Taj Gardens at night. Visitors will be allowed free entry during the day.

The fee is being levied to keep control over undesirable elements who damage monuments, especially at night. In a small way, the fee thus collected would contribute towards proper maintenance and preservation of the monument.

This is not an innovation since a fee is being charged at many other places including the Red Fort at Delhi and the Agra Fort. In Europe and many other countries an entrance fee is generally charged from visitors.

Congress Criticises Swami

THE Natal Indian Congress, in an open letter adddressed to the visiting Hindu missionary, Swami Venketesananda, a disciple of Swami Sivananda of India, who is at present on a lecture tour of the country, takes him to task about his visit to the Salisbury Island Indian University College and his reported promise to the Rector to obtain specialist lectures from India for the College

In an open letter to the Swami, the N.I.C. says:

"We have pleasure in taking this opportunity to extend to you our most cordial welcome to our fair country, South Africa, which incidentally, is also known throughout the civilised world as the land of apartheid, where 15-million people of whom 12-million are black, are ruled by a minority of White supremacists of the remaining 3,000,000 Whites

"It is well-known to you that the Indian people of this country have just last year commemorated the Centenary of their arrival in South Africa—have rendered a hundred years of loyal service to South Africa in peace and war.

"The Indians together with their other non-White compatriots, remain third-rate citizen in the land of their birth, deprived of any share in the running of their country. They have no vote in Parliament, Provincial Councils or municipal councils.

"It is also well-known to you that we Indians are most unhappy about our present lot in our country; only at the end of last month, just before your arrival, the Indian people, together with the Africans, Coloureds and many progressive Whites, staged a mammoth country-wide protest.

Deprived

"When a separate University College at Salisbury Island for Indians only was mooted, depriving them of the right to attend an open university, such as the University of Natal as hitherto, the entire Indian people including the Natal Indian Congress, Natal In.

(Continued in page 199)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 30TH JUNE, 1961

Not Called For

WITH its well-known penchant for commenting on and criticising others while itself doing nothing, the Natal Indian Congress has this time rushed in with an open letter on the visit of Swami Venkatesananda to the Indian College at Salisbury Island, his talk there to students and lecturers and a reported offer to help in obtaining specialist lecturers for the College. The action of the Swami has roused the wrath of the Congress and so the Congress has delivered a homily to the Swami on the ills of the Indian people, has lectured him on the evils of the Tribal College, has charged him with "lending his offices to the schemes of the Government," has regarded the action as "condonement of the injustices of the Government against our people.' and has, finally, claimed that "you (the Swami) owe an explanation to the South African Indian people."

In making these charges against the Swami, the NIC presumes that he knowingly and deliberately acted in bad faith and contrary to the views of the Indian people. This is rather churlish, graceless and uncharitable of the NIC, and certainly an approach that is not called for. The Swami is a religious man spreading the gospel of love to all people and it was only just and proper that he should accept an invitation to lecture at the Tribal College. He is not a politician. He is not concerned with the especial views of the Congress nor of that of any other body. We for ourselves—and we are certain that the rest of the Indian community also—are satisfied with the bona fides of the Swami in going to Salisbury Island. There is no one in the Indian community who approves of the Tribal College but there are many whose circumstances are such that they have to compromise with their convictions.

Unlike the NIC we are also satisfied that the Swami was not *au fait* with the implications of the Tribal College when he, if he has been reported correctly, offered to assist in obtaining lecturers from India. It would have been proper and correct of the NIC to have sought an interview with the Swami on his reported offer, discuss the matter fully and explain the position to him. The Congress, unfortunately, has chosen to preach publlicly to him after imputing motives to him. No doubt an "open letter" is spectacular, and, possibly, in keeping with the type of "action" that the NIC engages in these days—the issuing of press statements on various topics, ranging from world problems to municipal intransigence. The open letter need not upset anybody, least of all the Swami. The Swami is here to spread the message of love and no one should be denied the opportunity of listening to him if he or she desires it.

GANDHI'S VIEWS ON

LABOUR STRIKES AND POLITICS

[The following views of Gandhiji on the causes of labour strikes and whether they can be justifiably used for political purposes are taken from a collection of his writings on the subject made by Ravindra Kelekar and published by the Navjivan Publishing House, Ahmedabad-14, India, under the title "Strikes," By M. K. Gandhi.—Ed. I.O.]

STRIKES have today become a universal plague. There are strikes everywhere, America and England not excepted. But in India, they have a special significance We are living under an unnatural condition As soon as the lid is removed and there is a crevice letting in the fresh air of freedom, there will be an increasing number of strikes. The fundamental reason for this spreading strike fever is that life here as elsewhere, is today uprooted from its basis, the basis of religion and what an English writer has called 'cash nexus' has taken its place. And that is a precarious bond. But even when the religious basis is there, there will be strikes, because it is scarcely conceivable that religion will have become for all the basis of life. So, there will be attempts at exploitation on the one hand, and strikes on the other. But these strikes will then be of a purely non-violent character Such s rikes never do harm to any one.
"Harijan" 22-9-1946, p 32.

Strikes are the order of the day. They are a symptom of the existing unrest. All kinds of vague ideas are floating in the air. A vague hope inspires all, and great will be the disappointment if that vague hope does not take definite shape. The labour world in India, as elsewhere, is at the mercy of those who set up as advisers and guides. The latter are not always scrupulous, and not always wise even when they are scrupulous. The labourers are dissatisfied with their lot. They have every reason for dissatisfaction. They are being taught, and justly, to regard themselves as being chiefly instrumentel in enriching their employers And so it requires little effort to make them lay down their tools. The political situation too is beginning to affect the labourers of India. And there are not wanting labour leaders who consider that strikes may be engineered for political purposes.

In my opinion, it will be most serious mistake to make use of labour strikes for such a purpose, I don't deny that such strikes can serve political ends. But they do not fall within the plan of non-violent non-co-operation: It does not require much effort of the intellect to perceive that it is a most dangerous thing to make political use of labour until labourers understand the political condition of the country and are prepared to work for the common good. This is hardly to be expected of them all of a sudden and until they have bettered their own condition so as to enable them to keep body and soul together in a decent manner. The greatest political contribution, therefore, that labourers can make is to improve their own condition, to become better informed, to insist on their rights, and even to demand proper use by their employers of the manufactures in which they have had such an important hand. The proper evolution, therefore, would be for the labourers to raise themselves to the status of part-proprietors. Strikes, therefore, for the present should only take place for the direct betterment of the labourers' lot, and when they have acquired the spirit of patriotism, for the regulation of prices of their manufactures.
"Young India", 16-2-1921, p. 52.

Strikes for economic betterment should never have a political and as an ulerior motive. Such a mixture never advances the political end and generally brings trouble upon strikers, even when they do not dislocate public life, as in the case of public ut lity services, such as the postal strike. The government may suffer some inconvenience, but will not come to a standstill Rich persons will put up expensive postal services but the vast mass of the poor people will be deprived during such a strike of a convenience of primary importance to which they have become used for generations. Such strikes can only take place when every other legitimate means has been adopted and failed.
"Harijan, 11.8-1946, p 256,

Political strikes must be treated

(Continued on page 199)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

CHILD WELFARE SOCIETY UNFOLDS TALE OF MUCH EFFORT, LITTLE RESULT

IN the course of a report submitted to its thirty-third annual general meeting the Durban Indian Child Welfare Society made the following comments on the nature of its work and the problems with which it has to deal:—

"In our last Annual Report indication was given of some of the limitations under which the Society labours. It was pointed out that our complement of staff needed to be strengthened, that our office accommodation was unsatisfactory and inadequate, our relief services were meagre, our rehabilitative and preventive case-work was grossly inadequate and our promotive services almost non-existent. It was also made clear that in the tide of growing problems and the increasing need for the extension of its services, to fulfil its role adequately, the community's full support and assistance was imperative. During the past year considerable time and effort were directed to relieve some of these internal pressures but very little was achieved. More and more factors which have added to the burden of the Society's responsibilities increased in tempo making any positive achievements almost impossible. The strain of the general community factors in the midst of which the Society's work is carried out has added to the existing problems and difficulties and has in fact contributed to a substantial increase in its work and made a difficult position almost untenable.

"The area of operation and the population the Society caters for are both very big. The Indian people resident within the magistracy of Durban represent more than one third of its total population and as an individual race group, both within the City and the Magistracy, it is the biggest of the four.

"According to the 1960 census figures, of the 221,577 Indians in the magistracy of Durban, some 94 per cent were resident within the City. This indicates the degree of concentration of our people in this expanding urban complex, and when considered with the general community factors prevalent, the demand for all forms of welfare services is natural. As much as our growing social problems are making increasingly heavy demands on our case-work services, some of them have presented a challenge even to well-meaning authorities. So long as the extremes of poverty and the low subsistence levels of a very big proportion of our people continue to prevail and the insanitary conditions in our slum areas and shack settlements remain a feature of our closely populated areas, there can be no abatement to the conitnued increase in our work from year to year.

Apart from these factors and the complexities of urban life which contribute to all forms of social maladjustments, the unemployment position among Indians has continued to remain one of the most serious aggravating factors. The growing uncertainty and instability in certain industries employing large numbers of Indians, not only resulted in more unemployment but created also a feeling of insecurity and concern for the future.

"As a voluntary agency whose field of activity embraces so many aspects of our community's life, it has become very evident that we have now reached a stage for careful analysis to be made of the total position in which our services are being rendered and planned action being taken to meet the needs of this deteriorating situation. While we continue to render what services we can with our present resources, it has become necessary to draw attention to the growing tide of social ills which need the entire community's attention and to build up the means by which effective case-work can be continued with suitable social action to meet some of the problems which are growing unchecked among our people.

"Although the period reviewed in this report was one of much effort and consistent exertion to meet the day to day work of the Society, a renewed awareness was created to the urgent need for more and better facilities to cope with the present and future demands on the Society's services. It will be noted therefore throughout this report, that while no effort was spared to give assistance to all those who sought our help, the urge to attain higher standards was always evident.

Case Work

"In recent years there has been a noticeable change in the trend of the nature of cases which have engaged the attention of the Society to an increasing extent. Considering the new cases registered over the past five years, it is now clear that a definite pattern has been set, in that, the major part of our casework is related to consultative services of one type or another, mainly situations in which some form of domestic disharmony is involved. In keeping with this trend, the figures for 1960 reveal that over 60 per cent of the new cases registered during the year involved one or other form of individual or family disorganisation.

"The importance of this individual item to an agency whose main responsibility is to render case-work services is the heavy strain that it places on the limited staff available, as this type of case-work demands not only skill but also patience and time. At present a very high proportion of the time of our staff is taken up in dealing with these cases with the result that our other important forms of case-work do not receive the attention that is due to them.

"During 1960 a total number of 2,894 cases were dealt with. Of these 1,529 were in respect of Government Maintenance Grants and 1,023 relating to domestic discord. The other cases dealt with concerned adoptions, protected infants, relief and children dealt with in terms of the Children's Act. The total registered attendances at the office exceeded 15,000.

"In relation to the case-work services rendered by the Society there are two important factors which have been causing the Society considerable concern over recent years. The first of these is the question of adequate staff, particularly social workers, to deal with the very heavy caseload that the Society handles. In the absence of qualified workers who would be eligible for subsidy, representations were made to the Community Chest to authorise

(Continued on page 199)

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoy Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY AND SERVICE INSURE WITH NEW INDIA

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

TRUE OF HIS SPIRIT NOT OF HIS BODY

GANDHIJI IN AMERICA

Roland E. Wolseley

GANDHIJI in America? But, you say he never visited America. This is true. It is true of the Mahatma's body, but it is not true of his spirit. For, that is now alive in the United States as it never had been before.

Ever since Gandhiji launched the idea of Satyagraha in South Africa, the extraordinary ideals of the wizened but powerful little man have been known to some Americans. Until recently, however. the people who knew what Gandhiji stood for were mostly intellectuals such as teachers, writers, philosophers, religionists.

Now and then some group other than these although usually led by intellectuals, tried to emulate his non-violence, which is that part of his philosophy of life least practised and understood in the U.S.A. Usually this would be a labour union, a few of whose members would be ready to give up their lives for their cause but would refuse to resort to violence in defence of that cause.

But in the past few years, with the increasing threat of nuclear warfare in the world and the mounting tension between the white and black races in the U.S., Gandhian non-violence tactics have come into far more common use. A little more attention than usual has been paid to the originator of the idea of applying *ahimsa* in such social situations But there is considerably more talk add writing about the philosophy itself. And what is perhaps more important, it is being practised more and more widely.

The attention to Gandhiji continues to exhibit itself in the publication of books about him and his ideas. There is now a biography of him for children. Richard Gregg's "The Power of Non-violence," a fundamental study long known in India, Great Britain and America, as its author, has recently come out in a new edition. "Conquest of Violence" by Dr. Joan Bondurant, a university social scientist in California, has recently reported on her four years in India studying Gandhian techniques as historically applied applied. Gandhi also plays a big part in biographies of Nehru, the autobiography of Maulana Azad, and other volumes on India and Indians

But the general public knows little of this literary side. What it hears most about is the attempt to apply Gandhian concepts at points of social conflict.

Continued is the opposition to nuclear tests. Several courageous American men and their families or colleagues have sailed small vessels into the danger zones. Regular demonstrations now occur at test sites in various parts of the U.S.A These have been successful in dramatizing the opposition and calling public attention to the dangers inherent in the situation. Certain leaders such as Albert Bigelow and Earle L. Reynolds have made films to be shown at meetings, given numerous public speeches, or written books and articles about their aims and activities.

Other activities are typified by these: A "Poison gas—No!" vigil in Maryland protested the production of gases and other chemicals that can blind, paralyze or kill. This was sponsored by a committee for Non-violent Action. A young social worker in Chicago Miss Eroseanna Robinson, refuse to file an income tax return because "a large part of it goes for armament" She has been jailed for an indefinite term. Later this year there will be a two week session for training in non-violence in Pennsylvania, with such leaders as Richard Gregg, Maurice McCrackin, a minister who recently served six months in jail for refusing to pay taxes used for war purposes, and Ralp Templin, an educational worker in India who was expelled by the British in 1940

Say, the leaders of this movement, known as 'the Peace Makers': "All over the world, small groups of aroused men and women are marching, picketing, conducting tax strikes, invading war plants and lying in front of munition trucks to clog the war-making activities of the State.

> "These are small beginnings but they give hope that a new method is evolving for challenging injustice and human degradation without ending, as revolutionary movements have done so often in the past, by imposing new injustices and causing new degradations"

In mid-April this year Dr. Martin Luther King, the leading Negro exponent of Gandian methods of dealing with social situations, described how his mind has changed in the past decade and paid his tribute to Mahatma Gandhi,

"Then I came upon the life and teachings of Mahatma Gandhi", he wrote. "As I read his works I became deeply fascinated by his campaigns of non-violent resistance." But at that time he felt only intellectual understanding. It was not until he went to Montgomery, Alabama, in 1954 that he was placed in a position to test what he thought was only a theory. The Gandhian principle, it turned out, became 'the guiding light' of the movement of non-co-operation he led there in the fight of the Negro people to] have the right to ride on buses seated wherever they wished to be seated. He became convinced of non violence as a method. "...it became a commitment to a way of life," he now declares A recent visit to India convinced him still further.

All this has given the peace movement in the U.S.A, new heart. But in this year another event has gladdened the leaders of movements for reconciliation even more. And that event has exposed the citizens of America in every walk of life to the ideals of non violence. This event has been the activity of Negro college teachers and students in the southern U.S.A in demanding their rights Also encouraging has been the tremendous support they have received from white Americans all over the nation

The non-violent action began early this year when a small group of Negro college students walked quietly to a lunch counter and sat down before it, something Negroes had been prohibited from doing up to then. This started a whole series of similar actions in many other cities These were resisted at first and still are not accepted in some areas, but at others the young men and women won their victories and always by peaceful means They had Dr. King's assistance, as well as that of many other noted Negro and white leaders, and hundreds of white students and adults in the Northern areas of the country.

One young man's attitude probably has not been reported in India, Ezell Blair, Jr., a college first year student aged 18, is one of the original leaders of these sit-in strikes, as they are called. He acknowledges his debt to Gandhiji in an interview with the 'New York Time' late last March. And he added a new angle to the philosophy.

He ralated that he and three of his college companions discussed Gandhian methods at great length when they were refused service at a dime store counter. They altered the usual term of "passive resistance" to "passive insistence". A play on words, it amounts to the same thing. And it is carried out with no less danger and discomfort.

Young Blair was much impressed with a television showing in 1959 of an account of India's life and history He saw Gandhi leaving jails only to be arrested again and again for his views.

The transfer of these impressions upon him and other Negro leaders is shown by this quotation from other students. "I have no malice, no jealousy, no hatred, no envy. All I want is to come in and place my order to be served."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts. Johannesburg, 'Phone 33-1654

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3½" Diameter Mouth Pickle Jars

½ Gallon	95c	each	F.O.R. DURBAN
1 "	R1-25	"	"
2 "	R2-00	"	"
3 "	R3-50	"	"
4 "	R4-50	"	"

PACKING EXTRA. CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE, P.O. BOX 1250. - DURBAN.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Rajah Serfojee And The Saraswathy Mahal Library

By Ka Naa Subramanyam

1798...A French Army under General Bonaparte landed in Egypt. In St. Petersburg, Catherine the Great died and her son, Paul I, succeeded her on the throne of Russia. Pitt the younger was Prime Minister in England. In the United States, George Washington was dead and John Adams was President, while in Tanjore, a town in southern India, some two hundred miles from Madras, a little boy was proclaimed king.

Serfojee, for this was his name, was the adopted son of the seventh Maratta king, the dynasty which had been reigning over Tanjore for more than a century. He was only seven or eight years old when his father died appointing a regent—Serfojee's uncle, Amar Singh—to govern the country till the boy came of age.

That was where trouble started, for Amar Singh was an ambitious man. He tried to usurp the throne by declaring that Serfojee's adoption was illegal. The little boy was closely guarded.

Fortunately, a Danish missionary, Father Scwarz, who was preaching at the time in Tanjore, came to Serfojee's rescue, and he managed to gain the support of the powerful East India Company, which offered to back the boy's claims with men and arms. Soon Serfojee was free again and established on the throne of Tanjore.

Serfojee owed not only his freedom to Father Schwarz. The missionary also instilled in him a love of learning and the arts. It was in the heyday of British territorial expansion in India and Serfojee had neither the means nor the army to withstand it. Rather than wage war he wisely devoted himself to the arts of peace.

The Treasury of The Nayak Kings

His most remarkable achievement was a library—but a very unusual library. It consisted of a collection of extremely rare books written in various Eastern and Western languages during different periods of history. Its name is the Saraswathy Mahal Library—Saraswathy being the Indian goddess of learning and the consort of Brahma, the Creator, in Hindu mythology.

Serfojee was not the sole creator of this library; some of its books had been collected by his ancestors, the Maratta kings, and by the Nayak kings who had ruled the country for two centuries before them. But the bulk of it was built up by him.

Some of the Nayak kings were known in their time as first rate poets and musicians and and their works have come down to us. Invariably, their ministers were men of learning, and what is now known as carnatic music (the classical music of South India) came into being in its present form during their day. The Maratta kings had inherited from the Nayak kings a large number of manuscript works of various kinds. The Nayaks' language was Telugu, while the Marattas spoke the Marathi language, and Sanskrit was the learned tongue. So it is probable that Serfojee inherited a large number of manuscripts in all three languages, along with many works in the language of the country, Tamil.

The young rajah, however, was not satisfied merely with assembling existing works. He sent for others, sometimes from very distant lands. He knew English, French and German, and today many a valuable European first edition can be found in the library. Oriental languages like Persian, are also represented by valuable books. But the greatest treasure in this treasure house—whose resources have not yet been exhausted after more than fifty years of research—is its collection of manuscripts in Indian languages, like Tamil Telugu, Marathi and Sanskrit. The library contains more than 30,000 of these manuscripts, some of them very precious works and a few written in the rare Tanjore script called *Modi* which was used by members of the Maratta royal household in keeping their accounts.

From Printing Press To Laboratory

Rajah Serfojee ruled for 34 years, from 1798 to 1832, and during those years Tanjore became a centre of pilgrimage for writers, artists and musicians. He encouraged the arts in such a way that the lead he gave survived into the twentieth century and Tanjore was a recognised cultural centre in India until recently. His learned *sabhas* (discussion groups) were famous in their day and attracted many a well-known scholar. The art of dance in its classical form, the *bharatha natya*, flourished as nowhere else in India. Carnatic music and the art of drama were also encouraged under royal patronage, as well as Western forms of music adapted to the Indian ear. Serfojee's love of the arts was so great that when a famous musician refused to come to his court to sing, he put on a disguise and went to hear him.

The Rajah's interests did not end with the arts. He was also fascinated by science. Competent teachers initiated him into the rising sciences of chemistry and physics, and he conducted experiments of his own in a laboratory which he had designed himself. He even assembled a printing press with wooden letters, and used it to print elementary textbooks which he had written in two or three of the local languages. He built and endowed schools which were among the most modern of his time, and established *choultries* (a sort of hostel) and free feeding place for the poor of his land. He brought famous physicians to his capital and set up a a dispensary. The treatments which prescribed were carefully recorded and some of his recipes are currently used today in parts of South India.

Rajah Serfojee was a great king, not because of the size or the power of his realm, but because of his spiritual conquests. When Bishop Heber of Calcutta met him in 1825 he said: "I have met many crowned heads, but not one more princely than Rajah Serfojee of Tanjore."

A Timeless Spirit

After Serfojee died in 1852, Tanjore remained a centre of learning. India was going through troubled times, but even during the most difficult periods the princes of Tanjore were able to preserve the treasures of the Saraswathy Mahal Library.

In the second half of the nineteenth century an inventory of the library's manuscripts was begun. This work was carried on intermittently for over forty years. Today, the catalogue is complete but a great deal still remains to be done in the way of collation, comparison and transcription.

In 1918, the Saraswathy Mahal became a public trust. With its 15,000 volumes in various European languages and its 30,000 Indian manuscripts, it remains a unique research centre for scholars. In many a volume the royal signature is there to prove that Serfojee read most of the books he brought together; and in odd marginal places, you come across a comment in the royal hand. The spirit which built up the Saraswathy Mahal, the spirit of Serfojee, still hovers over the place, setting the value of wisdom above all other values, of power and wealth and temporal vanities. (UNESCO)

RICE FOR GUJERAT

("Indian Opinion" India Service)

AHMEDABAD (By Mail)

THE second conference of the Food Ministers of Gujarat, Maharashtra and Madhya Pradesh was held here recently to review the working of the modified zonal arrangements.

The conference decided to approach the Union Food Ministry and the Railway Ministry for allotment of adequate number of wagons under a sufficiently high priority to complete the movement of the exportable surplus of rice from Madhya Pradesh to the States of Gujarat and Maharashtra before the next harvest.

After the conference the Food Ministers told Pressmen that the modified zone had so far worked satisfactorily except for the wagon shortage.

The availability of wagons for movement of rice from Chattisgarh, the rice-bowl of Madha Pradesh, to the States of Gujarat and Maharashtra had not been adequate, they said, and in consequence rice prices in the two States had started showing a rising trend. It had also affected the prices in Madhya Pradesh.

The Food Ministers decided to keep a watch on the prices of Madhya Pradesh rice.

The Ministers said they had put forward their demand of 100 broad gauge wagons per day to the Railway Ministry for the next four to five months to lift the surplus rice from Madhya Pradesh. At present, they said, the movement was only about 40 wagons on an average per day. It is believed Madhya Pradesh has a surplus of about four lakh tons after the Central levy and procurement. Already part of it has been lifted by the two States of Gujarat and Maharashtra.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

African Trade Union College In Kampala

(By A Special Correspondent)

THE 27th of June 1961 will prove an important stepping stone towards the emancipation of Africa as a whole It marks the opening of the African Labour College of the International Confederation of Free Trade Unions in Kampala, Uganda. It is the first permanent trade union training college on the African continent and it has been entirely paid for by the voluntaryc contributions of trade unionists from all over the free world.

Standing high on Makerere Hill, the new college of a striking architectural design, is set in a woodland site of six acres, about two miles fr m the centre of Kampala. It provides residential accommodation and educational and recreational facilities for 40 students. It will also act as the hub of a network of training activities extending all over English-speaking Africa. The cost of the building, some 125,000 pounds (350,000 US dollars) and all the books, furniture and equipment, has been provided by national trade union centres, trade unions and even individual workers who have sent their donaitons to the International Solidarity Fund of the ICFTU. The new building, recently completed, was opene in the presence of Arne Geijer, ICFTU President, who was accompanied by Herbert Tulatz, ICFTU Assistant General Secretary, and Albert Hammerton, Chief of the ICFTU Education Service; Executive Board members of the African Regional Organisation of the ICFTU will take part in the ceremony with special pleasure as the very being of the college is their closest concern.

The idea of an African College, now finally realised in a graceful assembly of brick, cement and mortar, goes back several years. It began in 1951 when an ICFTU delegation visited West Africa and at a conference in Douala, the Cameroons, urged a comprehensive educational scheme for trade unionists in Africa and put forward the i'ea of a college. Since then, much work has been done in preparation and the College as such began functioning in temporary premises in Kampala in November 1958 Some 200 students have attended the four-month courses and returned to their respective countries all over Africa to spread the knowledge they have gained. They include presidents' general secretaries, branch secretaries, treasurers, organisers and educational officers of African unions and thus begin to provide the growing pool of trained union organisers and officials which the African workers so desperately need to defend their interests.

Heading the teaching staff there is Sven Fockstedt, an experienced Swedish trade union education officer; he is assisted by Odero Jowi, Vice Principal, who is an economic expert from Kenya. The lecturers include George McCray, from the United States, Robert Plant from the British National Union of Journalists, Don Taylor from the Canadian steelworkers and Udoh Foro from Nigeria.

In addition to the normal trade union training programme which includes courses on economics, on trade union administration, on democratic procedure, on the international trade union movement and on special African problems, the students join in many activities such as debates, essay writing, practice in parliamentary procedure or the adoption of constitutions. They practice negotiations on wage demands and collective agreements in groups which split up in workers' and employers' representatives. Above all they learn to live together with Africans from other nations and to develop friendships beyond their borders. The College has proved an important means of promoting African unity. Apart from the residential teaching, the College also organises extra-murel courses. Several have been held in Kenya; Nigeria and Sierra Leone and a most successful trade union training campaign was carried out in Tanganyika by teams of ex-students, assisted by the College staff.

French-speaking Africa is next on the list. The ICFTU has already organised many training courses for French-speaking Africans, particularly in Tunis and Leopoldville, but plans are in hand to build a permanent college for them.

With the opening of the ICFTU African Labour College, African trade unionists have made into reality a long cherished dream: they now have a college of their own.

"RACE AND SCIENCE"

BLOW TO RACE PREJUDICE

By ALFRED METRAUX

RACE prejudice is in the news once more. Outbreaks of anti-Semitism in several countries, riots in South Africa, the struggle for integration in the United States, the bitterness of former colonised peoples and national hatreds, all serve to remind us that the cruel ideology of race prejudice is continuing to play a major role in the modern world. Race prejudice in a benign or violent form is felt by a goodly number of our contemporaries. There are few people who do not believe that a difference in the colour of one's skin or in the shape of one's nose does not correspond to intellectual and moral differences.

In the past, the concept of racial or national superiority sought its justification in religion or civilization. Today, race prejudice poses as a scientific doctrine. From Gobineau to Rosenberg by way of Vacher de la Pouge, Chamberlain and others, advocates of white supremacy and anti-Semitic nationalists have been easing their consciences in the name of biology, sociology and history. So-called statistics have been compiled and "psychological tests" have been invented to justify discrimination, oppression and genocide.

Scientists worthy of the name could not remain indifferent to such a use of science. For half a century, patiently, prudently and methodically, they have refuted each of the charges or the alleged discoveries of so-called scientific racism. Their conclusions, presented by ten well known specialists, are set forth in *Race and Science*, a collection of essays just published under the auspices of Unesco by the Columbia University Press.

In this book, anthropologists, ethnographers, biologists and sociologists offer, in clear and readable form, the contributions which their respective branches of science have made to the race question. They have tried to describe the present status of research while avoiding any emotional or ethical statement. Not only have they closely analyzed and refuted the arguments of their opponents, but they have also studied the nature of race prejudice itself and the myths upon which it feeds. They have not sought to make propaganda or charges, merely to co theories with facts. A variety of the opinions f the book is proof of the butors' spirit of inde and their respect for truth

Since race prejudice is, all, an irrational attitude appear useless to combat scientific weapons. But tists have the duty of pre racists from justifying in on the grounds that race ences are part of a natural of things. If true scientists to remain silent, then the false ideas and the most doctrines could be transf by propaganda into tru is comforting, in these tr times, to realize that no b of science can provide whether open or concealed the slightest argument on w to base its theories.

The contributors to this are Juan Comas, professor anthropology at the Mexi School of Anthropology; Kenneth L. Little, professor of anthropology at Edinburgh versity; Harry L. Shapiro, man of the department of thropology at the Am Museum of Natural Hist New York; Michel Leiris of French National Scientific search Centre and the Musea l'Homme in Paris; Claude Levi-Strauss, director of studies at the Ecole Pratique des Hautes Etudes in Paris; L. C. D professor of zoology at Co University in New York; M. Morant of London; Rose, professor of sociolo the University of Minne the United States; Otto berg, professor of psychol Columbia University; and Jahoda, former head human relations research at New York University. UNESCO).

WATCHES, Gents models—25 waterproof, shockproof, antim unbreakable mainspring, fitte matching metal expansion strap 47/6. As above, but 21 J 43/6. As above, but 17 Jewel As above but with self-changing 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels dar—56/6. Other models from 1
LADIES models 25 Jewels, able mainspring, fitted with mag matching expansion bracelets—55 above, but 17 Jewels—47/6.
A. I. AGENCIES, First Fl 104/105, His Majesty's Buildin Street, or P.O. Box 9279, Johan
Stocks limited, order immedia

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

CHILD WELFARE PAYS TRIBUTE

NOTABLE AND LASTING CONTRIBUTION

THE following tribute was paid by the Durban Indian Child Welfare Society at its annual meeting on Saturday last to the late Advocate Albert Christopher who, at the time of his death was a life trustee of the Society:

"The late Mr. Christopher who died on 24th November 1960 was actively associated with this Society since 1928 from which time he guided its destinies with his vast knowledge, experience and foresight and it is to his credit that the considerable amount of achievement and progress in child welfare work in Durban in particular, and in Natal in general are due, to his wise and practical leadership.

Of all his numerous and varied fields of public activity, he held the work of child welfare nearest to his heart and brought to it the wealth of his experience and pursued whatever he undertook with indefatigable courage and perseverance and with a conviction which characterised him as a leader of outstanding merit and statesmanship-like qualities championing always the cause of the poor and down-trodden of his fellow beings and drawing attention to their disabilities and sufferings.

"He will be rembered as a man of great vision and one who devoted a great deal of his time and energy to the work of the community and the numerous organisations and institutions to whose cause he gave so unflinchingly will stand as monuments to his greatness as the originator of things which in his own life-time have grown beyond his own original vision and imagination.

"Beyond all his achievements the late Mr. Christopher will be remembered as a person who rose to the highest levels of community activity; he never lost touch with the humblest and the lowly with whom he came into contact both in his public work ann private undertakings. He held lofty principles which he pursued with a fervour and always tempered his sincerity with a humanity that won for him well merited admiration. To the very end he never displayed a sense of defeat or submission to anything he held to be right and just. His death has left a void in the life of our community which will always be felt, most of all in the field of Child Welfare to which he made a notable and lasting contribution."

Congress Criticises Swami

(*Continued from front page*)

dian organisation, the Natal Indian Teachers' Society, University professors and lecturers, and many representatives of Social Welfare bodies, cultural and religious organisations, met in an all-in conference in December, 1960.

"After a lengthy and careful examination of the position. they unanimously rejected the island college as a retrogressive step by the Government and as an attempt to foist tribal and ethnic education on the Indian people, as it was doing to the African people, thus dividing them from the rest of the people to impart to them an inferior and indoctrinated education

"We are indeed sorry, Sir, especially when we know that you are not unaware of all the foregoing facts, that you should lend your high office to the schemes of our Government by attending and lecturing to the students and lecturers of the Salisbury Island Tribal College on Thursday last.

"You not only lectured, but according to Press reports you went even further to promise the Rector of the Tribal College to 'try to obtain specialist lecturers in India, who might be interested in accepting posts at the university.'

"We regard your actions as condonement of the injustices of the Government against our people. We are deeply hurt, especially when you have such a large following in this country, that the expressed wishes of our people were not taken into account We feel that you were badly advised as far as lecturing in the Tribal College is concerned, and that you owe an explanation to the South African Indian people.

(See Leading Article.)

Child Welfare Society Unfolds Tale Of Much Effort, Little Result

(*Continued from page 195*)

appointment of unqualified but suitably experienced personnel. The Chest is of the view that providing social workers is the responsibility of our National Council who administered subsidies on behalf of the Department of Social Welfare and Pensions. This has naturally put the Society into a serious difficulty and a solution to the problem lies in one of two directions: we need more students to train for social work as a profession and help in the expansion and extension of our social welfare services and until there is an adequate flow of qualified workers, the financial implications of engaging suitable unqualified workers have to be resolved. This problem of staffing the Society adequately to carry out the very heavy and growing case-load is a matter of paramount importance if the Society is expected to continue to cater for the very large population it presently serves in the face of rising problems and the consequent need for welfare services.

"Closely related to the serious staff shortage is the problem of inadequate office accommodation. For some time now Society has been seeking suitable premises situated in the central area for its offices. With the large numbers of people who call daily at our offices and the confidential nature of matters to be attended to, suitable office accommodation is an important factor if efficient service is to be rendered. Under restricted conditions, with constant movement and interruption and where a suitable atmosphere cannot be created, the effective handling of matters of a personal and important nature to client cannot be managed. We do hope that we would be able to find suitable premises within the near future at a rental within our means.

"The vast field covered in its case-work ranges from minor matters including simple clarifications to deep seated problems complicated by serious personality maladjustments. This brings us into touch with the growing degree of disorganisation within the personal and family lives of our people as well as the increasing tempo of pressures to which our poor and needy are subjected. The general field reveals the wretched living conditions and the continuous struggle that so many of our families encounter; situations of abject poverty, of extreme suffering, of endurance against serious difficulties form part of the day to day case-work handled by social workers. The depressing features of increasing anti-social behaviour by young children and adolescents as well as on the part of adults make the work of the Society more difficult in the face of community factors which do not afford opportunities for proper case-work treatment and rehabilitation.

Labour Strikes And Politics

(*Continued from page 194*)

on their own merits and must never be mixed with or related to economic strikes. Political strikes have a definite place in non-violent action. They are never taken up haphazard. They must be open, never led by goondaism. They are calculated never to lead to violence.

"Harijan", 11-8-1946, p 256.

Obviously there should be no strike which is not justifiable on merits. No unjust strike should succeed. All public sympathy must be withheld from such strikes. The public has no means of judging the merits of a strike, unless it is backed by impartial persons enjoying public confidence. Interested men cannot judge the merits of their own case. Hence, there must be an arbitration accepted by the parties or a judicial adjudication. As a rule, the matter does not come before the public when there is accepted arbitration or adjudication. Cases have, however, happened when haughty employers have ignored awards or misguided employees, conscious of their power to assert themselves, have done likewise and have decided upon forcible extortion.

"Harijan", 11-8-1946, p 256.

DRY RED CHILLIES
30 lbs Packets 45/-
Dry Garlic 30lb pocket 18/-
Fresh Green Garlick 2/6 lb
(Postage Paid)
Also Africans' long handle brooms R. 2.50 per dozen
CASH WITH ORDER
Write to:
MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26, Phone 128,
BRITS. Transvaal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

fifty years ago... *July 1911*

NATAL PLANTERS DISAPPOINTED

FAILURE OF THE RECRUITING EXPERIMENT

(From The Indian Opinion, July 1st, 1911)

THE experiment of the sending of sirdars to India to recruit large numbers of indentured Indians for Natal, prior to July 1st, has proved a failure. The 'Natal Mercury, in its issue of Tuesday last makes the statement that the Natal tea and sugar planters have sustained another heavy disappointment in the permanent detention of nearly 500 coolies in Calcutta, who were to have provided part of the final batch of indentured labourers from India to this country.

The circumstances of the present affair (says the Mercury) are peculiar, but they appear to have arisen in consequence of no preventible fault on the part of anyone. The steamer Umhloti, of the King Line, which has held the contract for the conveyance of all the Indian immigration traffic, arrived here at the end of May with the penultimate shipment of coolies. It had been arranged for her to return from Durban to Calcutta to bring over the final consignment, if a sufficiently large number had been accumulated, and advices being received that recruiting for the Calcutta depot had practically collapsed, the vessel's destination was altered, and she was sent on to England to load for Ceylon. It may be explained at this point that though the Bullard-King line is under contract to the Government to convey the indentured coolie traffic from India the company have a stipulation in their agreement that two months' notice shall be given by Government of shipping required so that Messrs King and Sons absolved from any responsibility in the contretempts that subsequently occurred.

After the Umbloti had left, a fresh intimation was received on this side to the effect that matters in Calcutta had considerably improved, that there would be upwards of 499 coolies ready for the steamer to embark when she arrived. Here was a situation to tax every resource the Immigration Department had at its disposal, Every man had to be fetched away from India by the end of June, otherwise the Government would prevent their leaving the country. It was impossible to bring the Umbloti out in time, for she does not arrive at Colombo until July 6, and the only other available vessel of the contract line was already under engagement to ship a full consignment of labourers from Madras on the 28th inst. The only possible course was to charter, and one steamer only—a British-India boat—could be found to perform the service at such short notice. She was not properly fitted for the purpose, however, according to the authorities' requirements, and her use was disallowed by the Indian Government. An urgent request was then made by cable to the administration in Calcutta to allow an extension of time for the dispatch of the coolies, in order to permit a ship arriving there to fetch them. Promptly came the answer: "Indian Government refuses allow extension of time." A telegram was sent to the Acting Prime Minister at Pretoria, to use his influence to obtain such facilities as would enable the labourers to be brought over, but to this message no reply has yet been received. Then the immigration authorities on this side bethought themselves of another expedient. Early in July the Umhloti would be at Colombo where she could be chartered, the coolies brought by rail from Calcutta and shipped from Ceylon. But the Indian law designates only Calcutta and Madras as emigration ports for indentured labourers. In order to reach Colombo the coolies would have to be embarked at Tuticorn for Kandy and again the Indian authorities intervened. 'Indian Government refuses allow railage coolies from Calcutta," read the second cable, and this apparently is the end of the matter.

The impossibility of bringing the Calcutta coolies away means the loss to the Natal plantations and the other employers concerned of 475 labourers a deprivation which is accentuated by the fact that practically the whole of the people in question are the relatives of the Indians now here, who, in consequence of their family connections not coming across, will very possibly return to their own country as soon as their indentures have terminated, instead of reengaging as they might have otherwise been expected to do. In addition to the loss of their labour, the employers will have to sacrifice some £2,000 represented by recruiting expenses, or so much of it as is not made up by the disposal of the labourers elsewhere, possibly to Fiji, or some other labour market at a highly largely reduced cost to those accepting them. One further consignment of Indians is due to leave Madras on the 28th inst., arriving in Natal on about July 18, and these will be followed by no more.

MARRIAGE NEAR COUSINS

('Indian Opinion" India

NEW DELHI (By Mail

A BILL to amend the Marriage Act with the of preventing marriages ween near cousins was duced in the Rajya Mrs Sharda Bhabdave, a gress member from

The Bill seeks to definition of 'sapinda' ship in the parent raising the degree from generation to the fo of ascent through and from the fifth to in line of ascent father.

The Bill also seeks that the difference i of the bride and brid not more than 15 ye in the case of a marriage the bride is a widow such marriage.

Phone 835-6786 P. O. Box 1548,

MASTER BROS.
(PTY) LTD.
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

Latest Arrivals From India

THE MY MAGAZINE OF INDIA Tamil film stars story (true) 1
WEEKLY OF INDIA The pictures you long to see of to-day 2
PESUM PADAM & KALAYA you will be proud to buy ... 3 6
FILM FARE A magazine-stars from heaven to earth 3
INDIAN INFORMATION You will be wise to read and see ... 2
THE MARCH OF INDIA Is your future 4
THE INDIAN ANNUAL Year by year India progress 7
PICTURE POST All about the South Indian film in market you see 8
FASHION FOR FUTURE INDIAN WOMAN Style: Blouse and Jumper Choli Pattern Book, Easy Diagram to cut and make your own as pattern designs ... ...
MURTHIES OF ALL DESCRIPTIONS, Marble, Bronze, Silver God and Goddess 7/6, 10/-, 12/-,
KHARTAHL in pairs special for Kirtans, Bajans etc. pr. ... ...
DHOLAK'S for quawali, weddings, Holi Bajan ... £8
THUBLA & DOOGIE for all occasions £8
HARMONIUM best make Rama Flute ... — £18
PORTABLE HARMONIUM for the Ramakrishna ... — £25
Divine Service. Flute of all designs 2/6, 4/6,
Side Playing ... ... 15/-, 25/-, and

FOR THE LATEST FILM RECORDS OF ALL YO FAVOURITE TUNES TRY US FIRST. WE CA THE LARGEST STOCKS OF LOCAL RECORDS, A FROM INDIA

Books of All Sorts, Indian, Ancient, Historical, Are Sold By

D. Roopanand Bro
MUSIC SALOON & BOOKSELLERS
PHONE 20707. P.O. BOX 25
85 Victoria Street — DURBAN

Printed and published by Mrs Sushila Gandhi at the International Press, Phoenix. Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

No. 25—Vol.-LIX.
Friday,
30th June, 1961
Phone: Mount Edgecombe 30.
Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price 4 Cents

INDIAN OPINION
ઇન્ડીયન
ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

પુસ્તક ૫૯ મું—અંક ૨૫ | તા. ૩૦ જુન, ૧૯૬૧. | છુટક નકલ સેન્ટ. ૪

*

"આપણે હજી એકબીજાંને ઓળખતાં નથી," પ્રિયતમે મને પત્રમાં લખ્યું: "સાથે બેસીને મૌન જાળવવાની હિંમત હજી આપણે કરી નથી."

—મોરીસ મેટરલીંક

બીન-ગોરાઓ

માંગે રોટી ને મળે દારૂ

આ સારાસન રાજ્યમાં જરૂરીયાતની વસ્તુ કદી મળતી નથી. અને જો કંઈ આપવામાં આવે, તો તે સારૂંજ અપાય છે જ્યારે એમાંથી સરકારને નફો મળે. આ દેશના લોકોને રોટીની ખાસ જરૂરીયાત છે, પરંતુ સરકાર તે આપવાને બદલે દારૂ આપે છે, જે જીંદગીની ખાસ જરૂરીયાતની વસ્તુ નથી. દારૂ આપવાથી સરકાર સારો એવો નફો મેળવી શકશે. એ રીતે કદાચ તે પોતાની કથળતી આર્થિક પરિસ્થિતિ બચાવવા પણ માંગતી હોય!

આ ધારો પાર્લામેન્ટમાં પસાર કરવા માટે સરકાર તલપાપડ થઈ રહી હતી. કેમ? અને તે પણ જ્યારે દેશની આર્થિક સ્થિતિ સ્થિરતા ગુમાવી બેઠી હતી ત્યારે! આ ઉપર જ્યારે થોડો વિચાર કરીએ ત્યારે જણાશે કે દેશને 'બોયકોટ'નો માર હવે લાગવા માંડયો છે. અને એમાંથી બચવા માટે તે નવા ઉપાયો શોધી રહી છે.

આ દેશના દરાક્ષના ખેતરોના માલિકો ને આ 'બોયકોટ'નો માર ખુબજ લાગ્યો છે, અને હવે તેઓ બિન-ગોરાઓને દારૂ મળવાથી પોતાના ખેતરોમાં થતાં દરાક્ષને દારૂના કારખાનાઓમાં વેચી શકશે, અને 'બોયકોટ'થી પડેલો માર હળવો કરી શકશે. આ વિષે જ્યારે કોઈ કંઈ કહે ત્યારે સરકાર એનો સાફ ઇનકાર કરે છે. પરંતુ સત્ય વાત કયે દિવસે સરકારે બાવકારી છે?

આ ધારાનો બીજો અવગુણ જોઈએ. કેપમાં કલર્ડો સસ્તો દારૂ પીને એવી સ્થિતિએ પહોંચ્યા છે કે જ્યાંથી પાછાં વળવું તેઓ માટે મુશ્કેલ બન્યું છે. તેઓ ખરાં ખોટાંનું ભાન ભૂલી ગયા છે, અને દેશમાં બનતાં બનાવો પ્રત્યે બેપરવાહ રહ્યાં છે. સરકારને આનો સારો ખ્યાલ છે. એથી તે આ અવગુણ, બીજાં બીન-ગોરાઓ ઉપર લાદવા તૈયાર થઈ છે.

દારૂના અવગુણોથી બધા જાણીતા છે. એની કેફિયતની માઠી અસરથી લોકો પાયમાલ થઈ ગયાં છે—એની કેફિયતથી લોકો વિચાર શક્તિ ગુમાવી બેઠાં છે—એની કેફિયતથી માણસો સાપકાંગલા બની ગયાં છે—એની કેફિયતથી લોકો ખોટાને ખરૂં સમજવા લાગ્યા છે. એ કેફિયત વિના લોકો વિચારવંત બની શકે છે, અને ખોટાંનો સામનો કરી શકે છે. આ દેશની સરકાર એ બરાબર જાણે છે, એથી તે લોકોને માયકાંગલા બનાવવા નીકળી પડી છે કે જેથી લોકો આ સારાસન રાજ્ય સામે માથું ઉંચકી ન શકે.

સરકારનો દાવો એવો છે કે જે ૩૦૦,૦૦૦ લોકો દર વરસે ગેરકાયદેસર દારૂ વેચતાં પકડાય છે તેવાઓ આ દારૂના રાહતથી બચી જઈ શકશે. આ તો એક તરફી દલીલ થઈ. જે લોકો હવે છૂટથી દારૂ પી કેદખાના ભરશે એનો આંકડો ઉપરના આંકડાથી વધી જશે તેનું શું? એમાંથી સરકાર ને કેટલો ફાયદો થશે? દંડરૂપે સરકાર ને કેટલો ફાયદો થશે? કથળતી આર્થિક પરિસ્થિતિથી બચવા માટેનો આ એક ઉપાય છે એમ શું નથી લાગતું?

આ દેશના બિન-ગોરાઓને સ્વાતંત્ર્ય જોઈએ છે—રોટી જોઈએ છે—નહિ કે દારૂ! આ દેશના લોકો બીજા દેશના લોકોની જેમ મરદ બનવા માંગે છે—નહિ કે માયકાંગલા! સરકારની આવા દગાખોરી નીતિથી લોકો વંચિત નથી—તેઓ સારી રીતે સરકારની નીતિને સમજે છે.

આ દેશના લોકો માંગે છે સ્વાતંત્ર્ય, કે જે પ્રાપ્ત કરી તેઓ ઉત્કર્ષના માર્ગે જઈ શકે. આફ્રિકા ખંડનો નવો નકશો જુઓ! એની અંદર થયેલો ફેરફાર જુઓ! ૨૯ રાષ્ટ્રો સ્વતંત્ર થયાં છે. એ રાષ્ટ્રોની કુલ વસ્તી ૧૮૩,૯૪૫,૦૦૦ની છે—એની અંદર ૧,૩૫૨,૬૦૦ બીન આફ્રિકનો નો સમાવેશ થઈ જાય છે. હજુ ૨૧ રાષ્ટ્રો સ્વતંત્ર થવાને બાકી રહ્યાં છે. એમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનો સમાવેશ થઈ જાય છે. જ્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકા ને સ્વાતંત્ર્ય નહિ મળે ત્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકાના બીન-ગોરાઓ જંપીને બેસવાના નથી.

દારૂની રાહત અને એવા બીજા લલચાવનારા રાહતોથી બીન ગોરાઓ જાગૃત બન્યાં છે. લોકો દારૂ પીને કાદવ કે રસ્તાના ગટરમાં પડી રહેવા માંગતા નથી. તેઓ સ્વાતંત્ર્ય મેળવી ખુશીથી ઘેર જઈ કુટુંબના સુખમાં ભાગ લેવા માંગે છે. તેઓ દારૂના અવગુણોથી જાગૃત બને એજ આ દેશના બીન-ગોરા નેતાઓની ઇચ્છા છે—અને એજ સર્વની ઇચ્છા હોવી જોઈએ!

કાશ્મીરના વિકાસ માટે સહાયભુત થવાની હિંદી ઉદ્યોગપતિઓની તત્પરતા

શ્રીનગર: કાશ્મીરના વડા પ્રધાન બક્ષી ગુલામ મહમદે કહ્યું હતું કે તૃતીય પંચવર્ષીય યોજના દરમીયાન ભારતના અનેક અગ્રણી ઉદ્યોગપતિઓ તરફથી કાશ્મીર રાજ્યમાં કાગળ, લાકડાના અને ઇજનેરી ઉદ્યોગો સ્થાપવાની દરખાસ્તો રાજ્ય સરકારને મળી છે.

કાશ્મીરના વડા પ્રધાને કાશ્મીર ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના સભ્યો સમક્ષ ભાષણ કરતાં કહ્યું કે એક આગેવાન ઔદ્યોગિક પેઢીએ, આસરે સાત કરોડ રૂપીયાના ખર્ચે દરરોજનો એકસો ટન કાગળ ઉત્પન્ન કરે તેવું વિશાળ કારખાનુ નાખવાની તત્પરતા દર્શાવી છે.

તેમણે કહ્યું કે રાજ્યના સમગ્ર ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે, રાજ્ય સરકારે રાજ્યની ઔદ્યોગિક વિકાસ સમિતિ નીમવાનો નિર્ણય કર્યો છે. તેમાં સભ્યપદે રહેવાની, ભારતના અનેક આગેવાન ઉદ્યોગપતિઓએ સંમતિ આપી છે.

ટોકિયોમાં વિદ્યાર્થિઓ તથા પોલીસો વચ્ચે અથડામણ

ટોકીયો: ઉદ્દામવાદી ઝેન્ગાકુરેન અને પોલીસો વચ્ચે બે વાર જાગેલા ઘર્ષણ દરમીયાન છસોએક લોકોને ઇજા થઈ હોવાનું જણાવાય છે.

રાજકીય હિંસા વિરોધી ખરડા સામે વિદ્યાર્થીઓએ યોજેલા દેખાવો દરમીયાન આ ઘર્ષણ જાગ્યુ હતું. આશરે બે હજાર વિદ્યાર્થીઓએ દોશીશા યુનીવર્સીટીના તેમના વિભાગમાં રેલી યોજી હતી અને પછી ધાંધલભરત આંતરિક વિભાગમાં ધસી ગયા હતા.

અહીં પોલીસે તેમને દંડાપ્રહાર વડે આગળ રોકવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. વિદ્યાર્થીઓએ ઇંટાડારોડાનો મારો ચલાવીને, લાઠીઓ ઘુમાવીને અને મુક્કાબાજી વડે તેનું વેર વાળ્યું હતું આ પહેલી વારની અથડામણ દરમિયાન ૩૨ પોલીસ (તેમાંના બેની ઇજા ગંભીર હતી) અને ૬૫ વિદ્યાર્થીઓ ઇજા પામ્યા હતા (તેમાંના બેની ઇજા ગંભીર હતી).

એક રાત્રે ત્રણેક હજાર વિદ્યાર્થીઓ અને ૫૦૦ પોલીસ વચ્ચે અથડામણ થઈ હતી. વિદ્યાર્થી જુથે બહાર પાડેલા આંકડા પરથી જણાય છે કે ૪૬૦ વિદ્યાર્થીને ઇજા થઈ હતી, તેમાંના ૧૨ ગંભીર ઇજા પામ્યા હતા, જ્યારે ૩૮ પોલીસ, ચાર સંવાદદાતાઓ અને તસવીરકારોને ઇજા થઈ હતી.

રોઇટર વધુમાં જણાવે છે કે આશરે ૨૭૦૦૦ દેખાવો કરનારાઓએ ખરડાની વિચારણા ચલાવી રહેલા ડાયેટ (સંસદ) ના ભવનને ઘેરો ઘાલ્યો હતો અને એક તબક્કે તો સંસદ જાણે તોફાને ચડેલા દરીયામાં અટુલું પડી ગયેલું લાગતું હતું.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૩૦ જુન, ૧૯૬૧.

બિન-જરૂરી ટીકા

સોલસબરી આઇલેન્ડમાં આવેલી હિંદી કોલેજમાં સ્વામી વેન્કટેસાનંદ પ્રવચન કરવા ગયા, તેથી નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનું મન દુભાયું છે. સ્વામીજી આ કોલેજમાં ગયાં અને ત્યાં લેકચરરો અને વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ પ્રવચન આપી; ત્યાંની કોલેજ માટે નિષ્ણાંત લેકચરરો મેળવી આપવા માટે તેઓ કોશીશ કરશે એમ ખાતરી આપી હતી—એ જરા નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને આશ્ચર્યજનક લાગ્યું. આના પરિણામે સ્વામીની ટીકા થઇ અને તેઓ સરકારની ઇલાયદાપણાની નીતિમાં જાણે અજાણે મદદકર્તા થઈ પડશે એવી ચેતવણી નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે આપી છે. વધુમાં કોંગ્રેસે એવી પણ ટીકા કરી છે કે સ્વામીજી અહિં આપણાં હિંદીઓ પ્રત્યે જે અન્યાયો સરકાર કરે છે તેનાથી જાણીતા નથી; એથી સ્વામી આ કોમી કોલેજમાં શા માટે ગયા તે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓને સમજાવે એ ઇચ્છનિય છે.

આ ટીકા કરતાં કોંગ્રેસ એમ સમજે છે કે સ્વામીજી જાણતા હોવાં છતાં હિંદી-લાગણી દુઃખવી ત્યાં પ્રવચન કરવા ગયા. આવું સમજવું એ ઠીક નથી, અને એ ઉપર ટીકા કરવી એ બિન-જરૂરી છે. સ્વામીજી ધાર્મિક વ્યક્તિ છે, અને એમનું કાર્ય છે માનવતા અને પ્રેમના સંદેશાનો પ્રચાર. એ દ્રષ્ટિએ તેઓ આ કોમી કોલેજમાં ગયા એ વ્યાજબી છે. તેઓ રાજદ્વારી વ્યકિત નથી. કોંગ્રેસ કે બીજી કોઇ પણ સંસ્થાના બંધારણો સાથે તેમને કંઇ પણ લેવા દેવા નથી. હિંદી કોમમાં એવું કોઇ નથી કે જે આ કોમી કોલેજના તરફેણમાં છે, પરંતુ એવા ઘણાં છે જે આશ્વાસનરૂપે આ કોલેજનો આશરો લઇ છે.

કોંગ્રેસે સ્વામીની ટીકા કરવામાં ભૂલ કરી છે. ખરી રીત તો એ હતી કે કોંગ્રેસ સ્વામીની મુલાકાત લઇ અને સ્વામીને આ દેશના વાતાવરણ અને સરકારની ઇલાયદાપણાની નીતિ સમજાવે અને પછી પૂછે, "તમે શા માટે મદદ કરવા તઇયાર છો, તે જરા અમને સમજાવો?" આ કરવાને બદલે કોંગ્રેસે 'ખુલ્લા પત્ર'થી સ્વામીની ટીકા કરી એ બરાબર નથી. આ પત્રથી કોઇએ અને તે પણ ખાસ કરીને સ્વામીએ દીલગીરી પ્રાપ્ત કરવાની જરૂરત નથી. એ તો અહિં એમજ ચાલ્યા કરે છે. ટીકાકારો ઘણા મળી આવે છે જેઓ રાજદ્વારી વિષયો ઉપર પણ ખૂબ જ ટીકા કરે છે. સ્વામી અહિં પ્રેમનો સંદેશો પ્રસારવા આવ્યા છે, અને કોઇને એ સંદેશો સાંભળતા જતાં અટકાવવાનો બીજા કોઇને હક્ક નથી.

૧૯૨૩ની સાલમાં બાપુજીને પરોડા જેલમાં રાખ્યા હતા. એક વાર કસ્તુરબા બાપુજીની મુલાકાતે આવ્યાં. મુલાકાત હમેશાં જેલના કોઇ એક અધિકારીની રૂબરૂ ગોઠવાતી હોય છે. એ પ્રમાણે બાપુજી અને બાની મુલાકાત વેળાએ પણ જેલના ખાસ અધિકારી આવીને બેઠા. પણ એ અધિકારીને થયું કે, ગાંધીજી અને કસ્તુરબાને એકલા રાખીએ તો તેઓ છૂટથી વાતચીત કરી શકશે. એટલે તે કામનું કશુંક બહાનું કાઢીને ત્યાંથી બહાર ચાલ્યા ગયા. અડધાએક કલાક પછી એ અધિકારી આવીને હસતા હસતા બોલ્યા: "ગાંધીજી, આપની વાતચીત હવે પૂરી થઇ હશે."

બાપુજીએ હસતાં હસતાં કહ્યું: "મેં હજી બોલવાની શરૂઆત પણ નથી કરી! અધિકારીની ગેરહાજરીમાં બોલવું એવો જેલનો નિયમ નથી."

—મુકુલભાઈ કલાર્થી ['લોકજીવન'માં]

અને હવે

હિંદીઓ માટે 'પાસ'નો કાયદો

વીટબેન્ક:

વીટબેન્કના હીંદીઓ ઉપર આફતના વાદળાં ઘેરાયાં છે—અને એનો સામનો તેઓ બહાદુરીથી કરી રહ્યાં છે. લોકેશનમાં વપરાય એવાં પ્રતિબંધો વીટબેન્કના હીંદીઓ ઉપર લાદવાનો પ્રયાસ ત્યાંની ટાઉન કાઉંસીલ કરી રહી છે.

વીટબેન્કની એશીયાટીક બઝારના હીંદીઓ ઉપર આવા પ્રતિબંધો પ્રથમ લાવવા માટે ત્યાંની ટાઉન કાઉંસીલે ૧૯૫૭ની અંદર પ્રયાસ કર્યો હતો; પરંતુ હીંદીઓએ સખત વિરોધ બતાવતાં એ પડી ભાંગ્યો! હવે ચાર વરસ પછી એજ ટાઉન કાઉંસીલ ફરી એજ પ્રતિબંધો લાવવા માટે પ્રયાસ કરી રહી છે ચાર વરસ પછી એ માટે દબાણ કરવામાં આવે છે.

બે અઠવાડીયા પહેલાં વીટબેન્કના હીંદીઓએ ટાઉન કાઉંસીલ ઉપર અરજી મોકલી હતી કે આવો કાયદો અમારા ઉપર નહિ નાંખો. છતાં એ માટે ટાઉન કાઉંસીલ કંઇજ કરતી નથી, અને હવે ત્યાંના હીંદીઓ કોર્ટે જવા તઇયાર થયા છે.

આ ઢંઢેરો ૧૯૦૫ના મુનિસીપલ ઓર્ડીનન્સના ઓઠા હેઠળ થયો છે. આ ઓર્ડીનન્સ નીચે કાઉંસીલ તરફથી નિમણુંક થયેલા ઇનસ્પેકટરની પરવાનગી વગર કોઇ પણ વ્યક્તિ આ એશીયાટીક બઝારમાં દાખલ થઈ શકે નહિ. આના પરિણામે કોઇપણ ગોરી વ્યકિત કે આફ્રિકન બઝારમાં માલ લેવા આવી શકે નહિ. આ પ્રતિબંધ ઉપર એટલું દબાણ નથી, છતાં પણ આફ્રિકનો બઝારમાં ડોકટરની સારવાર લેવા આવતી વખતે ડોકટર પાસેથી સારવારની ચીઠ્ઠી લઇને બહાર જાય છે કે જેથી તેઓ ફરી આવી શકે.

આ ઓર્ડીનન્સનો બીજો કલમ એવો છે કે ૧૬ વરસની ઉમ્મર ઉપરના કોઇપણ ત્યાં રહી શકે નહિ; અને રહે તો પત્નિ કેવળ રહી શકે. ૧૬ વરસ ઉપરના બાળકો પણ ત્યાં રહી શકે નહિ. આ તે કેવો અમાનુષી કાયદો! માતાપિતા પોતાના બાળકોને સાથે નહિ રાખે તો કોને રાખે? મુસ્લીમ-લગ્ન આ દેશમાં કાયદેસર ગણાય નહિ—એટલે એનો અર્થ એ થયો કે બે ત્રણ પત્નિવાળો મુસલમાન એ બધી પત્નિઓ સાથે રહી ન શકે—અને રહે તો કાયદા મુજબ તેઓ ઉપર કેસ થઇ શકે. એજ પ્રમાણે ૧૬ વરસ ઉપરના બાળકોનું છે. તેઓ ત્યાં રહે તો તે ગેરકાયદેસર કહેવાય.

નવો કાયદો, ઇનસ્પેકટરને એટલો હક્ક આપે છે કે તે ધારે એટલાં જ માણસોને ત્યાં રહેવા દઇ શકે. આ રીતે એજ ઇનસ્પેકટર લાંચ લઇ લોકોને ત્યાં રહેવા દેશે! આ કાયદાથી તો ઇનસ્પેકટરનું ગજવું ભરાશે.

આ કાયદાઓ કેમ થયા તે જરા જોઇએ. બઝારમાં લીસ (lease), ભાડું કે વેપારની મુસ્કેલી કદી પડી નથી. ત્યાંના દરેક કોમના માણસો આ બઝારમાં આવી ખરીદી કરતાં અને ત્યાં શાંતિ હંમેશા જળવાય રહેતી. દરેક કોમના માણસો એક બીજા સાથે સારી રીતે વર્તાવ રાખતા. હીંદી દુકાનદારોના વર્તાવને લઇ ત્યાં તેમની દુકાનો હંમેશા સારો વેપાર કર્યે જતાં. આ જોઇ ત્યાંના ગોરા વેપારીઓ અદેખાઇથી બળ્યે જતાં, એથી ટાઉન કાઉંસીલ તેમની વહારે આવી.

હવે ગોરા વેપારીઓ સારો વેપાર કરી શકશે, કેમકે એશીયાટીક બઝારમાં ખરીદી કરવા જવાની છૂટ જતી રહેશે; અને ખરીદી કરવા જવા માટે કોણ પરવાનગી માંગવા જવાનું છે. એ મુશ્કેલીમાંથી નીકળવા માટે તેઓ ગોરા વેપારીઓ પાસે જશે અને ત્યાં ખરીદી કરશે.

આ છે ડો. ફરવુઅર્ડનું રાજ્ય! એથી આગળથી અમે કહેતાં આવ્યાં છીએ કે આ પ્રજાસત્તાક રાજ્ય નથી પણ સારાસન રાજ્ય છે, જેની અંદર કચડવાનો મુદ્દો સૌથી પ્રથમ આવે છે—અને તે પણ બિન-ગોરાઓને!

સૌરાષ્ટ્રમાં થર્મલ પાવર સ્ટેશન

સૌરાષ્ટ્રમાં કુલ્લે એક લાખ કિલ્લોવોટ જેટલી વીજળી ઉત્પન્ન કરવા માટે એક અથવા બે થર્મલ પાવર સ્ટેશન ઉભાં કરવાનો સરકાર વિચાર ચલાવી રહી છે, એવા કેટલાક અખબારોમાં જે અહેવાલો પ્રગટ થયા છે તેનો તેમણે ઇનકાર કર્યો હતો અને કહ્યું કે, થર્મલ સ્ટેશન ઉભુ કરવું એ કંઇ સહેલુ કામ નથી અને અમે ધુવારણ ખાતે એક મોટુ થર્મલ સ્ટેશન ઉભુ કરીજ રહ્યા છીએ.

ઔદ્યોગિકરણ પામેલાં શહેરો અથવા ઔદ્યોગિક વિકાસની શકયતાઓ ધરાવતાં શહેરોમાં ઔદ્યોગિક વિસ્તારો વિકસાવનારી કોરપોરેશનો સ્થાપવાની દિશામાં પગલાં લેવાઇ રહ્યાં છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ઍંગોલામાં ફિરંગી દમન સામે ભારતીય પ્રતિનિધિનો પ્રકોપ

યુનો: પોર્ટુગલની પશ્ચિમ આફ્રિકામાંની ઍંગોલા વસાહત અંગેની ચર્ચા સલામતી સમિતિમાં શરૂ થઈ તે સમયે, યુનો ખાતેના કાયમી ભારતીય પ્રતિનિધિ શ્રી સી. એ. ઝાએ કહ્યું હતું કે આ પ્રશ્નને સલામતી સમિતિ સમક્ષ રજુ કરવામાં ભારતે પણ ભાગ લીધો છે તે વસ્તુ દર્શાવે છે કે ઍંગોલામાં દમનચક્ર જોરથી ચાલી રહ્યું છે અને ત્યાં જે કાંઈ બની રહ્યું છે, તેની ભયંકર અસર થાય તેમ છે.

તેમણે કહ્યું કે ઍંગોલામાં જે દુઃખદ વસ્તુ બની રહી છે, તે વસ્તુ માત્ર આઝાદી માટે ઝઝુમતા કરોડો માનવીઓ માટે અગત્યની છે, એટલું જ નહિ; પરંતુ વિશ્વશાંતી માટે રાજકીય સ્વતંત્રતા અનિવાર્ય વસ્તુ છે, તે સમજનારા માનવીઓ માટે પણ મહત્વપૂર્ણ છે.

શ્રી ઝાએ જાહેર કર્યું કે ઍંગોલાવાસીઓના આઝાદી સંગ્રામને જે રીતે સંસ્થાનવાદી પોર્ટુગલ દબાવી રહ્યું છે અને ત્યાં જે ક્રુરતાપુર્ણ નીતિ અપનાવવામાં આવી છે તેની ભારત ઉપર ભારે અસર થઈ છે.

ભુલી શકે નહીં

તેમણે કહ્યું કે ઍંગોલાવાસીઓની આઝાદીની લડતનો અંત લાવવા માટે, પોર્ટુગલે સંસ્થાનિક યુદ્ધ આરંભ્યું છે એ હકીકતને આંતરરાષ્ટ્રીય કોમો ભુલી શકે તેમ નથી, યુનોનું એક સભ્ય રાષ્ટ્ર ત્યાં જ રકતપાત ચલાવે છે, ખુલ્લી કતલેઆમ ચલાવે છે અને એક જાતીના નામોનિશાન મિટાવી દેવાને માટે ખુનામરકી ચલાવે છે, તે વસ્તુ કોઈ માનવ હૃદયને ધક્કો પહોંચાડે તેવી છે.

પડકાર સમાન

શ્રી ઝાએ કહ્યું કે ત્યાંની પરિસ્થિતિ કટોકટ બની છે. આધુનિક યુગના બે ત્રણ મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાઓ છે તેમાં સંસ્થાનવાદ પણ એક મુદ્દો છે, પરંતુ આંગોલામાં જે બની રહ્યું છે તે તો યુનોને નૈતિક પડકાર સમાન છે.

તેમણે કહ્યું કે પોર્ટુગલના મિત્ર રાજ્યોએ પોર્ટુગલનું દમન અટકાવવા માટે તેના ઉપર દબાણ લાવવું જોઈએ. પોર્ટુગલની સંસ્થાનવાદી નીતિને તેને મિત્રો તરફથી ટેકો મળે છે. પોર્ટુગલ 'નાટો'નું સભ્ય છે, તેથી તેને યુનોમાં ટેકો મળે છે.

શ્રી ઝાએ પોર્ટુગલના મિત્ર રાજ્યોને વિનંતી કરી કે ઍંગોલાની પરિસ્થિતિને 'સાચા સ્વરૂપ'માં જુઓ અને આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારમાં આવી લોહીયાળ સંસ્થાનવાદી પ્રવૃત્તિને તમારો સહકાર આપવો કે નહિ તે વિચારો.

હાર્દિક આવકાર

અમેરીકાની સરકારે પોતાની નીતિમાં ફેરફાર કરીને, સલામતી સમિતિમાં તેમજ મહાસમિતિમાં અમારા ઠરાવોને ટેકો આપ્યો છે, તેથી તેમની ફેરવાયેલી નીતિને ભારત સરકાર હાર્દીક આવકાર આપે છે.

સીલોનના પ્રતિનિધિ શ્રી. વિજય ગુણવર્ધને કહ્યું કે આજના વાતાવરણમાં જે કાંઈ બની રહ્યું છે, તે વસ્તુ બનતી અટકાવવાને માટે કંઈક પગલાં તાત્કાળિક લેવા જોઈએ. જો આંગોલામાં પુરતા પગલા લેવામાં આવશે નહિ તો તેની અસર થશે અને તેમાંથી ઉદ્ભવનારી રાજકીય બાબતોને કારણે આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ અને સલામતી જોખમાશે.

સંસ્થાનવાદ સામેના બળો

નવી દિલ્હી: કેન્યા આફ્રિકન નેશનલ યુનીયન (કાનુ)ના મહામંત્રી શ્રી ટોમ મ્બોયાએ નૈરોબીમાં જણાવ્યું હતું કે મારી પ્રાર્થના છે કે સંસ્થાનવાદ સામે ઝઘડનારા તમામ બળો ઍંગોલો તેમજ ગોરા પરત્વે એટલા બળથી સંગઠિત થશે કે જે કચડી નાખશે.

શ્રી મ્બોયા મુંબઈમાંના ગોવા આશ્રમના ગોવા નેતાઓ પ્રો. લુસીઓ રોડરીગ્સ અને શ્રીમતિ લોરા ઉંસુઝાના માનમાં યોજાયલા વિદાય સમારંભમાં બોલી રહ્યા હતા. આ સમારંભ આફ્રિકાના મુખ્ય પક્ષો (કાનુ) અને કાદુ (કેન્યા આફ્રિકન ડેમોક્રેટીક યુનીયન) એ યોજ્યો હતો. ગોવાના આ નેતાઓ પૂર્વ આફ્રિકાની સાંસ્કૃતિક મુલાકાતે આવ્યા હતા.

શ્રી મ્બોયાએ પૂર્વ આફ્રિકામાંના પોર્ટુગાલ પ્રત્યે વફાદારી ધરાવતા ગોવાવાસીઓને ફરી ચેતવણી આપી હતી કે અમારા માર્ગમાં આવનાર કોઈ પણ સામે પગલાં ભરતાં અમે જરા પણ ખંચકાઈશું નહિ.

બુકકીપીંગ, ઈનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઈસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઈનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

શ્રી નહેરૂના ખુન માટે એક સુવ્યવસ્થિત કાવત્રું

નવી દિલ્હી: ફુલીપુર ખાતે કોંગ્રેસ પ્રમુખ શ્રી સંજીવ રેડ્ડીના ખુનની કોશીશ કરનાર યુવાન વયના દુલાઈ રામનેગિરફતાર કરવામાં આવ્યા બાદ તેની પાસેથી મળી આવેલા કેટલાક પત્રો અને ડાયરીઓની વિગતો તપાસ્યા પછી સી. આઈ. ડી. ખાતાને આ દુલાઈ રામનો કિસ્સો શ્રી નહેરૂના ખુન માટે ગોડસેના જેવા કોઈ ઉંડા કાવત્રાના એક ભાગમાં પરિણામે તેવાં લક્ષણો જણવા લાગ્યાં છે.

કેન્દ્રીય ગુપ્તચર દળ અને રાજ્યના છુપી પોલીસ ખાતાએ હવે દેશમાંના કોમી ઝગડાઓના પરિણામે ઉપસ્થિત થવા પામેલા માનવામાં આવતા અને દેશ બહારનાં સાધનો પાસેથી જે કરવાની પ્રેરણા અને સહાય મળી હોવાનું માનવામાં આવે છે તેવું આ અંગેનું કાવત્રું પકડી પાડવા માટેની કામગીરી વેગવાન બનાવી દીધી છે. આ સાથે વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂની સલામતી અંગેનાં પગલાં પણ ઘણા કડક બનાવી દેવાયાં છે અને તેમના જીવનને જોખમમાં મુકી દે તેવા ભયને ખ્યાલમાં રાખીને તેમને મુક્ત રીતે હરવા ફરવા દેવામાં પણ આવશે નહિ.

શ્રી નહેરૂ ફુલીપુરથી આવી પહોંચ્યા ત્યારથી જ આ પગલાં કડક બનાવી દેવાયાં હતાં, તે પાલમ હવાઈ મથકે આવી પહોંચ્યા ત્યારે સલામતી ટૂકડીના અંદાજે ૬૦ સૈનિકોને પગે ઉભા રાખવામાં આવ્યા હતા.

શાસ્ત્રીયોજના સ્વીકારી લેવાનો અનુરોધ

શ્રી નહેરૂ

નવી દિલ્હી: વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ આસામની ભાષાના વિખવાદ માટેની શાસ્ત્રી ફોર્મ્યુલા નિસ્બત ધરાવતા બધા માટે ઘણી જ સરસ હોવાનું જણાવીને આસામના અને ખાસ કરીને કાચારના લોકોને તે સ્વીકારવાની અપીલ કરી છે.

શ્રી નહેરૂ વધુમાં જણાવે છે કે સિલ્ચરના ગોળીબાર વગેરે કારણે કાચારના લોકોની ઉગ્ર બનેલી લાગણીઓ સમજી શકાય તેવી છે પરંતુ એ કરૂણ ઘટનાને આપણે તકરારી બાબતથી અલગ પાડવાની છે. આખરે તો લોકોએ શાંતિથી એકબીજાની સાથે રહેવાનું છે.

દસ દિવસની રજા ગાળવા માટે મનાલી ઉપડી જતાં પહેલાં વડા પ્રધાને પાલમના વિમાની મથકે પત્રકારો સમક્ષ ઉપરનું નિવેદન કર્યું હતું.

શ્રી નહેરૂએ જણાવ્યું કે લાલબહાદુર શાસ્ત્રીએ સૂચવેલી ફોર્મ્યુલા ઘણી સરસ છે. વિખવાદમાં સંડોવાયેલી લઘુમતીઓ એટલે કે કાચારમાંની લઘુમતીઓને એ સંપુર્ણ ભાષાકીય સ્વતંત્રતા આપે છે. શિક્ષણ અને વહીવટી ક્ષેત્રમાં તેમજ રાજ્યના વડા મથકો સાથેના તેમના સંબંધોમાં બંગાળીનો ઉપયોગ કરવાની તેમને સંપુર્ણ સ્વતંત્રતા છે. એનાથી વધુની અપેક્ષા કોઈ રાખી ન શકે.

મને લાગે છે કે નિસ્બત ધરાવતા બધા માટે સરસ ફોર્મ્યુલા છે. કમભાગ્યે લોકો લાગણીથી દોરવાઈ જઈને વાસ્તવિકતા માટે નહિ પરંતુ નહિ જેવી વાત માટે દલીલો કરે છે અને તે પ્રશ્નના ઉકેલના માર્ગમાં અંતરાય નાખે છે.

મને સંપૂર્ણ ખાતરી છે કે શાસ્ત્રીજીએ સૂચવેલી ફોર્મ્યુલા અને માર્ગ હેઠળ લઘુમતીઓના ભાષાકીય અધિકારોને સંપૂર્ણ રક્ષણ અપાયું છે. વસ્તુતઃ તેમને પ્રોત્સાહન અપાયું છે.

ટેકરીમાં રહેતા લોકોને પણ એ લાગુ પાડી શકાય ખરી? એવા એક પત્રકારના ઉત્તરમાં શ્રી નહેરૂએ જણાવ્યું કે વસ્તુતઃ તેની પોતાની રીતે તેને ટેકરી જીલ્લાઓને પણ લાગુ પાડી શકાય.

શ્રી નહેરૂએ વધુમાં કહ્યું કે મને આશા છે કે નિસ્બત ધરાવતા પક્ષો દરખાસ્તોને સ્વીકારશે. ખાસ કરીને કાચારના લોકોને હું અપીલ કરૂં છું.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

જાત જાતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના વુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાંઓ માટે—બુટીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ઘાટને ઓવારે : કવિવર રવિન્દ્રનાથ ઠાકોરની એક અત્યંત મર્મસ્પર્શી કથા

★ (ગતાંકથી ચાલુ) ★

મંદિરમાં દિન-પ્રતિદિન ભીડ વધવા લાગી. એક તો એ હતા સંન્યાસી અને તેમાં ભળ્યું હતું અનુપમ રૂપ. વળી કોઇની પણ અવગણના એ નહોતા કરતા. બાળકોને તો તેઓ પોતાના ખોળામાં બેસાડતા અને માતાઓને ઘરના કામકાજની વાતો તેઓ પૂછતા. થોડા જ દિવસોમાં સ્ત્રીસમાજમાં તેમની ખૂબ જ ખ્યાતિ પ્રસરી ગઇ અને તેમાં તે પૂજાવા લાગ્યા. તેમની પાસે પુરૂષો પણ ઘણા આવતા. કોઇ દિવસ તેઓ 'ભાગવત' વાંચતા તો કોઇ દિવસ 'ગીતા'નું વ્યાખ્યાન કરતાં. કોઇ દિવસ વળી મંદિરમાં બેસીને જાતજાતની શાસ્ત્રચર્ચા કરતા તેમની પાસે કોઇ ઉપદેશ સાંભળવા આવતું કોઇ મંત્ર લેવા આવતું તો કોઇ વળી આવતું રોગની દવા લેવા. તેમના રૂપનું તો પૂછવું જ શું? એમ લાગતું કે સાક્ષાત મહાદેવજ માનવદેહ ધરીને પોતાના મંદિરમાં આવીને સાક્ષાત બિરાજ્યા છે.

સંન્યાસી દરરોજ પ્રભાતમાં વહેલા ઉઠી શુક્રના તારાની સાક્ષીએ ગંગાના પાણીમાં ગળા સુધી ડુબકી મારતા અને ધીર ગંભીર સ્વરથી સાધ્યાવંદન કરતા ત્યારે મને જળતરંગોનો કલ્લોલ સાંભળવા મળતો નહિ. એમના એ કંઠસ્વરને સાંભળતાં સાંભળતાં ગંગાના પૂર્વ કિનારાનું આકાશ ગુલાબી રંગ ધારણ કરી દેતું. વાદળોની કિનારી લાલ રંગથી અંકિત થતી. અંધકાર જાણે ખીલવા માંગતી કળીની ઉપરની પાંદડીની માફક ફાટીને ચારે તરફ વેરાઇ જતો અને આકાશ તથા સરોવરમાં ઉષાકિરણોની લાલાશ ધીમે ધીમે પ્રસરવા માંડતી. જાણે આ મહાપુરૂષ ગંગાના પાણીમાં ઉભા રહીને અને પૂર્વમાં દ્રષ્ટિ રાખીને જે મહામંત્રને ઉચ્ચારી રહ્યા હોય અને તેમના એક એક શબ્દના ઉચ્ચારણની સાથે રાત્રીના અંધકારની માયા દુર થવા લાગી હોય એમ લાગતું. ચંદ્ર અને તારા પશ્ચિમમાં આથમતા જતા હતા અને પૂર્વાકાશમાં સૂર્યોદય થઇ રહ્યો હતો. આ પ્રમાણે જગત પરનું દ્રશ્ય પલટાઇ જતું. આ કોણ હશે માયાવી? સ્નાન કરીને સંન્યાસી જ્યારે હોમશિખાની માફક પોતાનું લાંબું ગોરૂં પવિત્ર શરીર લઇને પાણીમાંથી બહાર નીકળતા ત્યારે તેમની જટામાંથી પાણી ટપકતું અને નુતન સૂર્યના કિરણો તેના બધા જ અંગો ઉપર પડીને પ્રતિબિંબિત થતાં.

આજ પ્રમાણે બીજા પણ કેટલાય મહિનાઓ વીતી ગયા. ચૈત્ર મહિનામાં સૂર્યગ્રહણના સમયે હજારો માણસો ગંગાસ્નાન કરવા આવ્યા. ઝાડ નીચે દુકાનો લાગી ગઇ હતી. તે પ્રસંગે સંન્યાસીના દર્શન માટે ગામેગામથી ઘણાં માણસો આવ્યાં. જે ગામમાં કુસુમનું સાસરૂં હતું ત્યાંથી પણ ઘણી સ્ત્રીઓ આવી હતી.

પ્રભાતનો સમય હતો. મારા પગથિયાં ઉપર બેઠા બેઠા સંન્યાસી જાપ જપતા હતા. તેમને જોતાં જ અચાનક એક સ્ત્રી પોતાની સહિયરનો ખભો હલાવીને બોલી ઉઠી: 'અલી એ, આ તો આપણી કુસુમનો વર લાગે છે.'

એક સ્ત્રી પોતાના ઘુંઘટને ઉંચો કરીને કહેવા લાગી, 'અરે, હા, આ તો આપણા મુખુજજેના ઘરના નાના બાબુ છે?' અને એક સ્ત્રી કે જે ઘુંઘટનો બહુ આડંબર નહોતી રાખતી, તેણે કહ્યું: 'હા અલી, તેના જેવુંજ નાક છે અને તેના જેવી જ આંખ છે.' ચોથીએ સંન્યાસી તરફ જોયા વિના જ ઉંડો શ્વાસ લઇ ગાગરને પાણીમાં અફાળતાં કહ્યું, 'હાય! હવે એ ક્યાં છે? હવે શું તે ફરી કદી આવશે કે? કુસુમનું એવું ભાગ્ય ક્યાંથી?' ત્યારે વળી કોઇએ કહ્યું, 'તેને આવડી મોટી દાઢી નહોતી!', કોઇ બોલી, 'તે આટલા દુબળા નહોતા.' તો કોઇ કહેવા લાગી કે, 'તે આટલો ઉંચો ક્યાં હતો!' આ પ્રમાણે વાતનો લગભગ ફેંસલો થઇ ગયો અને ચર્ચા ત્યાંની ત્યાં જ દબાઇ ગઇ.

ગામમાં લગભગ બધાએ સંન્યાસીનાં દર્શન કર્યાં હતાં! ફકત કુસુમે નહોતા કર્યાં. ઘણા માણસોની અવરજવર થવાથી કુસુમે મારી પાસે આવવાનું બિલકુલ છોડી દીધું હતું. એક દિવસ સંધ્યાકાળ પછી પૂર્ણિમાનો ચંદ્ર આકાશમાં ઉગતાં જ તેને અમારો જુનો સંબંધ યાદ આવી ગયો.

તે સમયે ઘાટ ઉપર કોઇ નહોતું. તમારાં સંગીતનો તાન અલાપી રહ્યાં હતાં. મંદિરના ઘંટનો અવાજ પણ ઘણા વખતથી બંધ થઇ ગયો હતો. તેના છેલ્લા ટકોરાના શબ્દતરંગ અતિ ક્ષીણ બનીને પેલે પારના છાયાગમ વનવૃક્ષોની અંદર છાયારૂપ થઇને મળી ગયાં હતાં. ધીમે ધીમે શુભ્ર જ્યોત્સ્નાનું સામ્રાજ્ય ચારેકોર સ્થપાઇ ગયું. મારાં પગથિયાં ઉપર ભરતીનું પાણી ઉછળીને છબછબિયાં કરવા લાગ્યું.

કુસુમ આવી અને મારા ઉપર એની છાયા પડે તેમ બેસી ગઇ. હવા થંભી ગઇ હતી, ઝાડપાન પણ સ્થિર બની ગયાં હતા કુસુમની સામે હતી માત્ર ગંગાનાં વક્ષસ્થળ ઉપર બેફામ બનીને વિસ્તરેલી ચાંદની. કુસુમની પાછળ આજુબાજુ ઝાડપાનમાં, મંદિરની છાયામાં, તુટીફુટી મકાનની ભીંત પર સર્વત્ર ચાંદની રેલાતી હતી તળાવનો અંધકાર પોતાનું મોં છુપાવી અને દેહને સંકોરી બેસી ગયો ઝાડની ડાળીઓ ઉપર વાગોળો લટકી રહી હતી. શિયાળવાંઓનાં રૂદનનો અવાજ જોરથી ગામની સીમમાંથી આવ્યો અને ગામમાંથી કુતરાંઓએ સામો પ્રતિઘોષ કર્યો: થોડી વારે નીરવ શાંતિ પથરાઇ ગઇ.

સંન્યાસી મંદિરમાંથી ધીમે ધીમે બહાર નીકળ્યા. બે એક પગથિયાં ઉતરતાં જ તેમની નજર કુસુમ ઉપર પડી. એકલી સ્ત્રીને આવા એકાંત સ્થાનમાં બેઠેલી જોઇને તેઓ પાછા ફરવાનું જ વિચારતા હતા, એટલામાં અચાનક કુસુમે તેનું મોં ઉંચું કરી પાછળ જોયું તેના માથા ઉપરનો છેડો ખસી ગયો. ખીલતા પુષ્પ ઉપર જેમ ચાંદની પડે તેમ તેનું મોં ઉંચું થતાં જ તેના ઉપર ચાંદની પથરાઇ ગઇ તે જ ક્ષણે બંનેએ એકબીજાને જોયાં. જાણે પૂર્વ જન્મની ઓળખાણ હોય એમ એકબીજાને તેઓ જોઇ રહ્યાં.

માથા ઉપરથી ઘૂ ઘૂ બોલતું ઘુવડ ઉડી ગયું. તે અવાજથી ચોંકી જઇને કુસુમ સાવધાન બની ગઇ અને માથાનો છેડો સરખો કર્યો અને ત્યાંથી ઉઠીને સંન્યાસીના ચરણ કમળમાં સાષ્ટાંગ પ્રણામ કર્યા.

સંન્યાસીએ આશીર્વાદ આપી તેને પુછ્યું: 'તારૂં નામ શું છે બાઇ?'

'કુસુમ.'

તે રાત્રે વિશેષ કોઇ વાત થઇ નહિ. કુસુમનું ઘર નજદીકમાં જ હતું. તે ધીમે ધીમે પોતાને ઘરે ચાલી ગઇ. તે રાત્રે સંન્યાસી ઘણીવાર સુધી મારા પગથિયાં ઉપર બેસી રહ્યાં. અંતે પૂર્વનો ચંદ્ર જ્યારે પશ્ચિમમાં પહોંચી ગયો અને સંન્યાસીની પાછળનો પડછાયો પાછળથી આગળ આવી ગયો ત્યારે તે ઉઠીને મંદિરમાં ચાલ્યા ગયા.

આ પછીના બીજા દિવસથી હું બરોબર જોયા કરતો કે કુસુમ આવતી અને સંન્યાસીની ચરણરજ લઇ જતી. સંન્યાસી જ્યારે શાસ્ત્રચર્ચા કરતા ત્યારે તે એક તરફ બેસીને બધું સાંભળતી. સન્યાશી પ્રાતઃસંધ્યા પૂર્ણ કરીને તેને ધર્મનો ઉપદેશ કરતા. કુસુમ પુરૂં સમજી શકતી નહિ, પરંતુ ખુબ ધ્યાનપૂર્વક ચુપચુપ બેઠી બેઠી બધું સાંભળ્યા કરતી. સંન્યાસી તેને જેવો ઉપદેશ આપતા તેનું એ અક્ષરસહ પાલન કરતી, દેવ સેવામાં જરા પણ આળસ કરતી નહિ, પૂજા માટે ફુલ ચુંટતી અને ગંગાનું પાણી ભરી લાવી મંદિર ધોતી.

સંન્યાસી તેને જે જે ઉપદેશ દેતા તેનું મનન તે મારા પગથિયાં બેસીને કરતી, ધીમે ધીમે તેની દષ્ટિ વિશાળ બનવા લાગી. આજ સુધી જે તેને નહોતુ સમજાતુ તે હવે સમજાવા લાગ્યું. તેના ચહેરા ઉપર જે મ્લાન છાયા હતી તે અદ્રશ્ય થઇ ગઇ, પ્રભાતના સૂર્ય પ્રકાશમાં જ્યારે તે ભક્તિભાવથી સંન્યાસીના ચરણોમાં આળોટી પડતી, ત્યારે દેવ ઉપર સમર્પિત થયેલા ઝાકળધોયા પૂજાના પુષ્પ જેવી તે દેખાતી હતી અને નિર્મળ પ્રસન્નતાથી તેનું સમગ્ર શરીર દેદિપ્યમાન બની રહેતું.

શિયાળાના છેલ્લા દિવસો હતા. ઠંડી ઠંડી હવાની સાથે કોઇ કોઇ દિવસ સમીસાંજની વેળાએ દક્ષિણ તરફથી વસંતનો વાયરો વાઇ જતો. ત્યારે

વાંચો! જરૂર વાંચો! લાભ જ થશે!

શોધવું મટશે, જોઈતું મળશે, પગદોડ ટળશે.
હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

સ્ત્રીઓ માટે: વેણીઓ, સુંદર સ્પન્જ અને બીજી અનેક જાતની મળશે, રીબનો પણ મળશે. ગરમ ઉનના જરસીઝ, પુલોવર, કારડીગન, સીંગલેટ, ચડ્ડી, સોકસ વિ.

બાળકો માટે: નાયલનના ઝભલાં, ટોપી. બ્લાંકેટ, શાલ, સીંગલેટ, ચડ્ડી, સોકસ, નેપકીન્સ, ફુલનકેપ, પેટીકોટ, નાઈટીસ, બીબ્બ, ફેઈસ કલોથ, બાથ સ્પન્જ વિ.

ટેબલ પલસ્ટીક ફ્લાવર્સ, સ્પન્જના તકીઆ, તકીયા, ગાદી, વિ.
વેપાર માટે ચાંદી જેવા ચળકતાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઈન્ડેન્ટકરો.

વિલંબ શા માટે! સારો માલ વેચાઇ જતાં શી વાર!!

હમણાંજ ચાલોને: **માબરો હેટર્સ (પ્રા) લી.**
(ભીખાભાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ)
ફોન: ૮૩૫-૭૭૬૧ — પહેલે માળે, — પો. બો. ૫૨૫૭.
માસ્તર મેનશન્સ — ૭૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ

આકાશમાંથી ઝાકળનો ભાવ તદ્દન દુર થઇ જતો. બહુ દિવસ પછી ગામમાં બંસી વાગવા લાગી. માછીમારો પ્રવાહ માં નાવ વહેતી મુકીને હલેસાં મારવા બંધ કરી, શ્યામ કનૈયાનાં ગીત ગાવા લાગ્યા. પંખીઓ પણ પરમ ઉલ્લાસમાં આવી જઇને આ ડાળીથી તે ડાળી ઉપર કુદતાં કુદતાં સવાલ જવાબ કરવા લાગ્યાં.

ઋતુ જ હવે એવી આવી ગઇ હતી કે વસંતના વાયરાનો સ્પર્શ થતાં જ મારા પાષાણ હૃદયમાં પણ થોડો થોડો યૌવનનો સંચાર થવા માંડયો, મારા હૃદયની અંદરના એ નવયૌવનનો પ્રફુલ્લવાસ ખેંચીને જ મારા ઉપરનાં વેલ તથા છોડવાઓ જોતજોતામાં ફુલ થી હર્યાભર્યાં બની ગયાં.

પણ હમણાં કુસુમ કેમ દેખાતી નથી! કેટલાય દિવસોથી તે મંદિરમાં નથી આવતી સંન્યાસીની પાસે પણ હું તેને નથી જોતો. એટલામાં શું થઇ ગયું તેની મને કંઇ સમજ ન પડી.

કેટલાક દિવસો પછી એક દિવસ સાયંકાળે મારા જ પગથિયાંઓ પર સંન્યાસી સાથે કુસુમની મુલાકાત થઇ.

કુસુમે નતમસ્તકે પુછ્યું: 'પ્રભુ, આપે શું મને બોલાવી!

'હા', સંન્યાસીએ જવાબમાં પુછ્યું, 'તું દેખાતી કેમ નથી? આજકાલ તું દેવસેવામાં આટલી બધી બેપરવા કેમ બની ગઇ છે!'

કુસુમ ચુપચુપ ઉભી રહી.

'તારા મનની વાત તું મને સાફ સાફ કહે તો કંઇક સમજાય.'

કુસુમે મોં ફેરવીને કહ્યું: 'પ્રભુ, હું પાપિણી છું; તેથી જ આવી ઉપેક્ષા મારાથી થઇ રહી છે.'

સંન્યાસીએ અત્યંત પ્રેમપૂર્વક સ્વરથી કહ્યું, 'કુસુમ, તારા હૃદયમાં અશાંતિ પેદા થઇ છે એમ મને લાગે છે.' કુસુમ ચમકી ઉઠી તેને થયું કે સંન્યાસી એ ન જાણે કેટલુંય જાણી લીધુ હશે. તેની આંખો ધીમે ધીમે આંસુથી ભરાઇ આવી અને ત્યાં જ બેસી પડી. પાલવથી મોઢું ઢાંકીને સંન્યાસીના ચરણો પાસે બેઠી બેઠી તે રડવા લાગી.

સંન્યાસીએ થોડું પાછળ ખસીને કહ્યું, 'તારી અશાંતિની વાત તું મને સ્પષ્ટ રીતે કહે. હું તને શાંતિનો માર્ગ બતાવીશ.'

કુસુમે અવિચલ ભક્તિભર્યા સ્વરથી કહેવાનું શરૂ કર્યું, પરંતુ વચમાં તો અટકી પડતી. કયારેક શું બોલવું તેની તેને સમજ ન પડતી. તે બોલી: 'આપની ગણીને આજ્ઞા કરી છે, એટલે મારી વાત હું જરૂર કહીશ, પરંતુ હું સારી રીતે કહી શકીશ નહિ. આપ તો મનથી બધું જાણી ગયા છો પ્રભુ. એક વ્યક્તિની હું દેવતા માફક ગણીને સેવા કરતી હતી. તેની પુજા કરતી હતી. તેમ તેમ આનંદથી મારૂં હૃદય પરિપૂર્ણ થઇ ગયું હતું. એક દિવસ રાત્રે મેં સ્વપ્નામાં જોયું કે તે મારા હૃદયના સ્વામી છે. કોણ જાણે ક્યાં, એક બકુલવનમાં બેસીને પોતાના ડાબા હાથમાં મારો જમણો હાથ રાખી; તેઓ મને પ્રેમની વાતો સંભળાવી રહ્યા હતા, અને એ બાબત તદ્દન સ્વાભાવિક હોય તેવું જ મને લાગ્યું. સ્વપ્ન સરી ગયું. તેના બીજા દિવસે જ્યારે મેં તેમને જોયા ત્યારે હું તેમને પહેલાંની દ્રષ્ટિથી જોઇ ન શકી. મારા મનમાં વારંવાર પેલા સ્વપ્નની છબી નાચવા લાગી. ડરની મારી હું દુર ભાગી ગઇ, પરંતુ પેલી છબી તો મારી સાથે ને સાથે જ રહી. ત્યારથી મારા હૃદયની અશાંતિ દુર થતી નથી. પ્રભુ, મારૂ સર્વસ્વ અંધકારમય થઇ ગયું છે.'

કુસુમ જ્યારે આંસુ લૂછતી લૂછતી વાત કરી રહી હતી ત્યારે હું અનુભવી રહ્યો હતો, કે સંન્યાસીએ પોતાના જમણા પગથી મારો પથ્થર જોરથી દબાવી રાખ્યો હતો.

કુસુમની વાત પૂરી થતાં જ સંન્યાસી એ કહ્યું, 'જેને તેં સ્વપ્નામાં જોયો હતો એ કોણ છે? બતાવ!'

કુસુમે હાથ જોડી કહ્યું 'એ હું નહીં કહી શકું.'

સંન્યાસીએ કહ્યું, 'તારા ભલા માટે જ હું તો તને પૂછું છું. માટે તે કોણ છે તે સાફ સાફ બતાવ.'

કુસુમે પોતાના કોમળ ઓષ્ઠને જોરથી દબાવી, હાથ જોડીને ધીરેથી કહ્યું, 'શું ખરેખર મારે કહેવું જ પડશે?'

સંન્યાસીએ કહ્યું, 'હા, કહેવું જ પડશે.'

કુસુમ તે જ ક્ષણે હાથ જોડીને બોલી ઉઠી: 'તમે જ તે છો પ્રભુ!'

કુસુમના એ શબ્દો પોતાના કાનમાં જેવા પડયા તેવી જ તે મૂર્છિત થઇને મારી ગોદમાં ઢળી પડી. પથ્થરની મૂર્તિની માફક સંન્યાસી સ્તબ્ધ બનીને ઉભા રહ્યા.

'બેહોશી દુર થતાં કુસુમ ઉઠીને બેઠી થઇ ગઇ, ત્યારે સંન્યાસીએ ધીમે ધીમે તેને કહ્યું: 'મારી બધી જ આજ્ઞાઓનું તેં પાલન કર્યું છે. હજી પણ મારી એક વધુ આજ્ઞાનું તારે પાલન કરવું પડશે. હું આજે જ અહીંથી ચાલ્યો જાઉં છું. હવે આપણી કયારેય પણ મુલાકાત થશે નહિ. તું મને ભુલી જજે. બોલ, આટલી તપસ્યા તું કરી શકીશ?'

કુસુમ ઉઠીને ઉભી થઇ ગઇ અને સંન્યાસીના મુખારવિંદ તરફ નિહાળીને ધીમા સ્વરથી બોલી, 'પ્રભુ, આપની આજ્ઞા પ્રમાણે થશે.'

સંન્યાસીએ કહ્યું, 'તો હવે હું જાઉં છું.'

કુસુમે બીજું કંઇ પણ ન કહેતાં મુગાંમુગાં તેમને પ્રણામ કર્યા અને તેમની ચરણરજ લઇ પોતાના મસ્તક ઉપર ચડાવી.

સંન્યાસી દુર દુર ચાલ્યા ગયા, અને કુસુમ તેમને જતાં જોઇ રહી. 'તેઓ મને આજ્ઞા કરી ગયા છે, કે મારે તેમને ભૂલી જવા.' એમ કહેતી તે ધીમે ધીમે પગથિયાં ઉતરીને ગંગાનાં પાણીમાં ઉતરી ગઇ.

નાનપણથી જેણે પાણીના કિનારા પર પોતાના દિવસોના દિવસો ગાળ્યા છે, તેને દુઃખને સમયે એ પાણી પોતાની ગોદમાં નહિ લે તો બીજું કોણ લેશે!'

ચંદ્ર અસ્ત પામી ગયો. રાત્રી ઘોર અંધકારમય બની ગઇ. એકાએક પાણીમાંથી એક અવાજ મેં સાંભળ્યો. બીજું કાંઇ સમજી શકાયુ નહિ. અંધકારમાં હવા સુસવાટા મારવા લાગી કોઇ કશુ જોઇ ન જાય એટલા માટે સુસવાટારૂપી ફુંકથી આકાશના સઘળા તારાઓને બુઝાવી નાખવા ઇચ્છતી હોય એમ હવાના ફુંફાડા વધી પડયા અને મારા ખોળામાં જે રોજ ખેલતી હતી તે આજ પોતાનો ખલાખતમ કરી નાખીને ચુપચુપ મારા ખોળામાંથી સરકી ગઈ, તેની તો મને ખબરેય ન પડી. (સંપૂર્ણ)

લોખંડ અને પોલાદ ઉદ્યોગ માટે સ્થપાનારૂં વેતન પંચ

નવી દિલ્હી: સત્તાવાર રીતે જાણવા મળે છે કે લોખંડ અને પોલાદના ઉદ્યોગને માટે, ૭ સભ્યોના બનેલા પગારપંચની ટુંક સમયમાં નિમણુંક થનાર છે. ભારત સરકારના કામદાર ખાતાએ આ માટેની પ્રાથમિક વિધી પતાવી દીધી છે.

આ પગાર પંચમાં કામદારોની સંસ્થાના બે અને માલિકોની સંસ્થા ના બે પ્રતિનિધિ તેમજ બે સ્વતંત્ર સભ્યોની નિમણુક કરવામાં આવશે.

રાતા સુકા મરચાં

૩૦ રતલી બેગ રાતા સુકા મરચાની ૪૫/-
૩૦ રતલી પોકેટ સુકું લસણ ૧૮/-
૧ રતલ તાજું લીલું લસણ
પોસ્ટેજ પેઇડ ૨/૬
ઓરડર સાથે રોકડા:
Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

શિક્ષક જોઇએ છે

શ્રી રામકૃષ્ણ સેન્ટર બાળ મંદિર દ્વારા સંચાલિત ગુજરાતી શાળા માટે ગુજરાતીનું તથા હિંદુ ધર્મનું શિક્ષણ આપી શકે એવા શિક્ષકની જરૂર છે. લાયકાત તથા પગારની અપેક્ષા સહિત નીચેના સરનામે અરજી કરો.

સેક્રેટરી (મંત્રી)
શ્રી રામકૃષ્ણ સેન્ટર બાળ મંદિર
પો. ઓ. બોક્સ ૨૫૪,
બ્રીટસ.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!
સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે
ઘડીયાળ!
૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુવેલનાં ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.
* રોમર
* રોટરી
* લેંકો
* રૂસર
વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

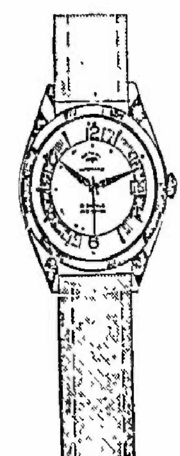

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ. તેમજ બાળકોનાં કપડાં.
હોલસેલ ભાવે મળશે
બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.
વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

વિવિધ વર્તમાન

જાપાનમાંથી સોવીયેટે ઉભો કરેલો અમેરીકા માટે ભય

ટોકિયો: અહીં ભરોસાપાત્ર વર્તુળોમાંથી જાણવા મળ્યા પ્રમાણે જાપાનના મૂળ ટાપુઓની હદમાં આવેલા સખાલીન પર સોવીયેટે, કેટલાક રોકેટ છોડવાના મથકો બાંધ્યા છે. આ મથકો તમામ પ્રકારનાં રોકેટો, જાપાન અને અમેરીકાના જાપાનમાંના રોકેટ મથકો પર છોડી શકાય એ પ્રકારે બંધાયેલાં છે.

આવું એક સોવીયેટ મથક તો જાપાની પ્રદેશથી ૧૦૦ માઇલ દૂરના અનીવા ઉપસાગરની પાછળ આવેલું છે, જ્યારે બીજા મથકો સાલીનની ઉત્તર પટી પર આવેલા ઓખા નજીક અમુક અંતરે છે અને તે સોવિયેટની મુખ્ય ધરતીના પુર્વીય કિનારાની સામે સંબાયેલા છે, જેનો અર્થ એવો કરાય છે કે સખાલીન ખાતેનાં આ સોવીયેટ રોકેટ મથકો આલાસ્કા ખાતેના અમેરીકી રોકેટ મથકો પર મારો ચલાવી શકે.

કૃત્રિમ કાન અને આંખનું સર્જન

લેનિનગ્રાદ: કૃત્રિમ કાન અને આંખ બનાવવાનું કામ સોવિયેટ વૈજ્ઞાનિકોએ હાથ લીધું છે. આંખને કે કાનને પડતા બાહ્ય ત્રાસની સામે ઉભા થતા વિવિધ ચિહ્નોનો વ્યાપક અભ્યાસ કરવા માટે આ કાર્ય કામ લાગશે. આ નમૂનાઓના પ્રારંભના વિભાગો તઇયાર થઇ ચૂકયા છે.

લેનિનગ્રાદમાં ભરાયેલી જ્ઞાનેન્દ્રિયોના અભ્યાસ અંગેની વૈજ્ઞાનિક પરિષદમાં આ અંગે જાહેરાત કરવામાં આવી.

પરિષદમાં ખાસ ભારપુર્વક જણાવવામાં આવ્યું કે ભવિષ્યમાં આ આંખ અને કાનના શરૂઆતના નમૂનાઓ વડે દૃષ્ટિ અને શ્રવણની ખોડવાળા વ્યક્તિઓને જોવા અને સાંભળવામાં સહાય થાય તેવા સાધનો સર્જી શકાશે.

ફીરંગીઓને હાંકી કાઢીને જ એંગોલાવાસીઓ જંપશે

લિયોપોલ્ડવીલ: એંગોલામાંથી દેશવટો ભોગવી રહેલા રાષ્ટ્રવાદી નેતા શ્રી હોલ્ડન રોબર્ટોએ એંગોલાની મુક્તિ સેના ફીરંગીઓ સામે મોટું ગેરીલા યુદ્ધ શરૂ કરવાની તઇયારીમાં છે. અમારી મુક્તિ સેનામાં પંદરથી વીસ હજાર શસ્ત્રસજ્જ માણસો છે.

એંગોલામાં અમારો મુક્તિજંગ નિર્ણાયત્મક તબક્કામાં પ્રવેશ્યો છે. દેશનો વિશાળ પ્રદેશ અમારા કબજામાં છે. આફ્રિકાના કેટલાક મિત્ર દેશો અમને આર્થીક સહાય આપે છે. અઢી માસની લડતમાં ફીરંગીઓને હાથે ત્રીસ હજાર માણસોની કતલ થઇ છે. અમારા દેશમાંથી ફીરંગીઓ ચાલ્યા જશે અને અમને સ્વરાજ્ય મળશે ત્યારે જ અમે શસ્ત્રો હેઠાં મુકીશું.

મોસ્કો જવા માટે કેનેડીએ કરેલી શરતો

ન્યુયોર્ક: ભૂતપુર્વ પ્રમુખ આઇઝનહોવરના વ્હાઇટ હાઉસના મુખી શ્રી જેમ્સ હેગાર્ટીએ રેડીયો પરથી જાહેર કર્યું હતું કે પ્રમુખ કેનેડીએ રશીયાની મુલાકાત લેવાનું ક્રુશેવનું આમંત્રણ કેટલીક શરતો સાથે સ્વીકાર્યું છે. એ શરતો નીચે મુજબ છે: (૧) જગતમાં તંગદિલી ચોક્કસ રીતે હળવી થવી જોઇએ. (૨) અણુશસ્ત્રોના ધડાકા પર પ્રતિબંધ મુકવા અંગેની પરિષદ તથા લાઓસ પરિષદમાં પ્રગતિ થવી જોઇએ.

આંતરરાષ્ટ્રીય મજુર સંઘમાંથી દક્ષિણ આફ્રિકાને દુર કરવાનું સુચન

જીનીવા: દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રજાસત્તાકે ચાલુ રાખેલી દમનનીતિ સામે નાઇજીરીયાએ આંતરરાષ્ટ્રીય મજુર સંસ્થાને અરજી કરી છે કે એ પ્રજાસત્તાકને તેના સભ્યપદેથી દૂર કરવું. કેમકે દક્ષિણ આફ્રિકાનું પ્રજાસત્તાક સભ્યપદે ચાલુ રહે એ સંસ્થાના સર્વોત્તમ હિતની વિરૂદ્ધ છે.

સિલોન સરકાર શિક્ષણ વેરો નહીં નાખે

કોલંબો: સિલોન સરકારે શિક્ષણ વેરો નાખવાની દરખાસ્ત પડતી મૂકી છે. શિક્ષણના વિકાસ માટે વેરો નાંખવાનો ઇરાદો રખાયો હતો. સંસદના સરકારી પક્ષના સભ્યોએ જણાવ્યું હતું કે આ વેરાથી મફત કેળવણીની યોજના નાનો ધબડકો વળી જશે.

સેટલરોને કોઇ ગેરન્ટી અપાશે નહિ

કેનીયા સરકારના માજી વ્યાપાર પ્રધાન અને કાનુ પાર્ટીના એક મોવડી ડા. કીયાનોએ પોતાના મતદાર વિભાગમાં ફોર્ટહોલ ખાતે બોલતાં જણાવ્યું છે કે કેનીયાના આફ્રિકન નેતાઓ યુરોપીયન સેટલરોને કોઇ પણ જાતની ખાત્રી ગેરન્ટી આપવાના નથી.

કાસાબ્લેન્કા કોનફરન્સમાં ટોમ મ્બોયા

આફ્રિકન દેશોની કોનફરન્સ કાસાબ્લાન્કામાં મળે છે તેમાં ભાગ લેવા કાનુના જનરલ સેક્રેટરી મી ટોમ મ્બોયા નૈરોબીથી ઉપડી ગયેલ હોઇ રસ્તામાં તેઓ રોમ ખાતે રોકાયા હતા. આ કોનફરન્સમાં આફ્રિકન રાજકીય એકતાનો સવાલ છણાવાનો છે.

ન્ગાલા સામે યોજાયેલ કાવતરૂં તે અંગે થયેલી ધરપકડ

મોમ્બાસા અને નૈરોબીમાંથી કેટલાક માણસોને શોધી શોધીને પકડવામાં આવ્યા છે. કાડુના પ્રેસીડન્ટ અને હાલની સરકારના મોવડી મી ન્ગાલા પર હુમલો કરવાની યોજના કરવા અંગે આ ધરપકડ કરવામાં આવી છે.

ધારાસભાની બેઠકમાં કેનીયાના સુરક્ષા મંત્રી મી. સ્વાને આ બાબતમાં સ્ટેટમેન્ટ કરતાં જણાવ્યું હતું કે મોમ્બાસા ખાતે કાનુની શાખાના સેક્રેટરી ઇસાક ન્ડીરાન્ગુ આ કાવત્રામાં સંડોવાયેલ હોઇ તેને પકડીને લામુ ખાતે અટકમાં રાખવામાં આવ્યો છે.

મોમ્બસાની કાનુ બ્રાન્ચના મોવડી મી. ચોકવેએ એવો સવાલ ઉઠાવ્યો હતો કે ન્ડીરાન્ગુનો કેસ ચલાવ્યા વીના જ તેને પ્રતિબંધીત અવસ્થામાં રખાએલ છે.

મી સ્વાને જણાવ્યું કે મી. ન્ગાલા સ્હામે કાવત્રું કરવાની યોજના અંગે કેટલાક માણસોની મોમ્બાસા અને નૈરોબીમાં ધરપકડ કરવામાં આવી તે વખતે ન્ડીરાન્ગુની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી કારણ તે પણ એ કાવત્રામાં સામેલ હતો.

જન્મ જાત ભારતીયો માટે બ્રહ્મદેશમાં ભારે હાલાકી

રંગુન: રંગુનની સેન્ટ્રલ જેલમાં સો જેટલા ભારતીય, પાકીસ્તાની અને ચીની નાગરિકો છેલ્લા ૩ દીવસથી દેખાવો યોજી રહ્યા છે. વિદેશીઓનું રજીસ્ટ્રેશન સર્ટિફીકેટ નહિ ધરાવવા બદલ અને વિદેશીઓ તરીકે પોતાનાં નામો નહિ નોંધાવવા બદલ બર્માના કાયદા હેઠળ તેમને સતતપણે અટકમાં રાખવામાં આવેલા છે.

આ કિસ્સામાં નોંધપાત્ર બીના એ છે કે અટકાયત હેઠળ રહેલા મોટા ભાગના માણસો હીંદી વંશના છે અને તેઓ બર્મામાં જ જન્મ્યા તથા ઉછર્યા છે. તેમણે ભારત જોયું પણ નથી અને તેઓ બેથી સાત વર્ષથી અટકાયતમાં છે અને વખતોવખત ફરિયાદો કરી રહેલા છે.

આમાંના કેટલાક માણસો પાસે ભારતનો પાસપોર્ટ નહિ હોવાથી તેમને બર્મી સરકાર દેશનિકાલ કરી શકતી નથી, જ્યારે ભારતીય એલચી ખાતુ તેમને પાસપોર્ટ નથી આપતું; કેમકે તેઓ હીંદી વંશ હોવા છતાં ભારતના નાગરિક ધારા હેઠળ ભારતીય નાગરિકો નથી.

આ સંજોગોમાં અટકાયત હેઠળ રહેલા માણસો ભારત સરકાર તરફ આશાની મીટ માંડી રહ્યા છે અને ઇચ્છે છે કે કાયદાનું બંધારણ શિથિલ કરી તેમને ભારત આવવાની પરવાનગી અપાય.

થાઇલેંડમાં મળી આવેલી બુદ્ધ, નાગ, ગરૂડની મુર્તિઓ

રાજબુરી શહેરમાંથી તાજેતરમાં બુદ્ધનાં શીર, નાગ તથા ગરૂડની મુર્તીઓ પણ મળી છે. આ અવશેષો ૧૩૦૦ વર્ષ જુના હોવાનું મનાય છે, આ નવી શોધથી થાઇલેન્ડમાં બુદ્ધ ધર્મના ફેલાવા અંગે નવો પ્રશ્ન પેદા કરે છે.

વર્તમાન માન્યતા મુજબ થાઇ બુદ્ધિવાદની સ્થાપના નાકોને ખાસેન ખાતે થઇ હતી, પરંતુ ફાઇન આર્ટસ ડીપાર્ટમેન્ટના નિષ્ણાતોના જણાવવા મુજબ આ બુદ્ધનાં શીર ભારતની પ્રતિમાઓની યાદ આપે છે વળી મળી આવેલા કેટલાક સિક્કા પર સંસ્કૃત ભાષામાં વિગત લખેલી છે. નિષ્ણાતોના જણાવ્યા મુજબ આ શહેરમાં માત્ર બૌદ્ધોજ રહેતા હશે. આ અંગે વધુ સંશોધન કરાશે. બેશક! નાણાકીય મુશ્કેલી છે, આમ છતાં પણ અમેરીકી એલચી કેનેથ યંગ પુરાતત્ત્વ સંશોધનમાં રસ ધરાવતા હોઇ અમેરીકાની મદદથી વધુ સંશોધન હાથ ધરાશે.

—એલીઝાબેથવીલ: કોંગો ખાતેના યુનોના સૈન્યોમાં પોતાનાં સૈન્યો મોકલનાર રાષ્ટ્રોની એક પરિષદ યોજવાના ઘાનાના પ્રમુખના સુચન અંગે ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ જણાવ્યું છે કે આવી પરિષદો યોજવા કરતાં તો આપણે યુનો સાથે જ મંત્રણા ચાલુ રાખવી યોગ્ય લેખાશે.

ખાસ દરખાસ્ત: હિંદની અગરબત્તી

(વહાણમાં આવેલો તાજો માલ)

ક્રિસમસ અને નવા વરસ માટે આવેલો તાજો માલ અમે સહર્ષ જનતા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ.

અગરબત્તી–કેરમબોર્ડ–પ્લાસ્ટીક, રોલ્ડગોલ્ડ અને ચાંદીની બંગડીઓ. નવીન ઘરેણાં અને માથાની ચીજો. ટીકડીઓ, ડાયોમોન્ટીસ અને ઝાલર. મુરાદાબાદી વાસણો અને ફેન્સી ગુડસ.

ટ્રેડરો અને હોકરો માટે અમે ખાસ માલ રાખીએ છીએ અને ખાસ ધ્યાન પણ આપીએ છીએ. આપ જ્યારે આવતે વખતે ડરબન આવો ત્યારે અમારી મુલાકાત લ્યો.

એ. કે હુસેન એન્ડ સન્સ

ડાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ અને હોલસેલ મરચન્ટસ.

૧૧૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, — (હુસેન્સ બીલ્ડીંગ) — ફોન ૨૭૩૪૯ — ડરબન.

અમારૂ પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ટુંકી વાર્તા

જીંદગીનાં તુફાન

મીસીસ દોલત અઝીઝ લાલાણી

(ગયા અંકથી ચાલુ)

આશાને ઉષાની મુલાકાત થઇ હતી પણ શેખર કદી આશાને મળ્યો ન હતો. એક દિવસ શેખર કંઇ માંદગી આવતાં હોસ્પિટલમાં દાખલ થયો. આશા તેની પુરતી સંભાળ રાખતી નર્સ તરીકે તેનું ધ્યાન રાખતી. પણ ઓળખતી ન હતી. શેખર આશાને જોતો ને કોઇ નવા પ્રકારની લાગણી અનુભવતો. આશા પણ અજાણપણે તેના તરફ ખેંચાઇ. શેખરે ખુલાસો કર્યો નહિ કે પોતે પરણેલો છે, ને બન્ને ખૂબ નજદીક આવતાં ગયા, જ્યારે તે સાજો થઇ ને ઘરે આવ્યો ત્યારે પ્રણયના રંગો લઇને આવ્યો. હવે શેખર તેના ઘરે પણ જવા લાગ્યો. ઉષા કંઇ જાણતી ન હતી.

એક દિવસ આશાની માતા ઘરે ન હતી. ને આશા નાઇટ ડ્યુટી પર હોવાથી ઘરે હતી. ને શેખર તેના ઘરે ગયો. બંને વાતોમાં ખોવાઇ ગયાં. આશા બોલી 'શેખર, તમે મને તરછોડો તો નહિ ને?' મનમાં મૂંઝાતો શેખર બોલ્યો, 'પગલી, શા માટે તને તરછોડું?' આશા ખુશ થઇ ગઇ. તેને બિચારીને શું ખબર કે આ તો ફક્ત પોતાને ફસાવવાની જાળ છે.

તે ખુશીની મારી શેખરની નજીક સરી. અને એને થોડી વારે ભાન આવ્યું. આશા ગભરાઇ, હાય આ શું થઇ ગયું? અને શેખર ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો.

આમ તેઓ મળતાં રહ્યાં. એક દિવસ શેખર ને આશા વાતો કરતા હતાં. વાતમાં ને વાતમાં આશા બોલી, 'શેખર. હવે જલદી આપણે લગ્ન કરી લેવાં જોઇએ.'

'કેમ આવી ઉતાવળ લાગી છે?'

'હા, શેખર, હવે જલદી કરવું જ પડશે કારણ કે મા...'

'આશા,' શેખર બોલી ઉઠયો.

'કેમ, ગભરાવ છો! આપણે જલદી લગ્ન કરી લઇશું.'

'પણ, પણ, આશા...'

'શું? તમે જાણો છો કે આ વાતની મારાં માબાપને ખબર પડશે ત્યારે મારા શું હાલ કરશે?'

'આશા હું તને કાલે જવાબ આપીશ.' કહીને શેખર ચાલ્યો ગયો. બીજે દિવસે શૈલેશને કંઇ પાઠ આવડયો ન હોવાથી તે આશાને ઘરે આવ્યો. આશા પ્યારથી તેને સમજાવી રહી હતી. ત્યાં શેખર આવ્યો—શૈલેશને જોતાં તે ચમકયો, 'ઓહ શૈલેશ, તું અહીં શું કરે છે?'

'શેખરભાઇ, આજે પાઠ જરા અઘરો હોવાથી પૂછવા આવ્યો હતો.'

ત્યાં આશા બોલી, 'અંદર આવો ને!'

'હું પછી આવીશ.' અને શેખર મનમાં અકળામણ અનુભવતો ચાલતો થયો. તેના ગયા બાદ આશાએ પુછ્યું, 'શૈલેશ, તું તેમને ઓળખે છે!'

'હા, દીદી શા માટે ન ઓળખું! તે મારા બનેવી છે, ઉષા દીદીના પતિ.'

'શું! ઉષા દીદીના પતિ! હાય ભગવાન.' અને આશા બેશુદ્ધ થઇને ઢળી પડી.

'દીદી, શું થયું? શા માટે ગભરાઇ ગઇ?' અને શૈલેશ ગભરાતો ગભરાતો ઘરમાં દોડયો, ને આશાની માતાને બોલાવી લાવ્યો. તેની મા હાંફળી ફાંફળી દોડી. બેટા શું થયું! અને તેણે ઉપચારો શરૂ કર્યા. પણ આશા ભાનમાં આવી નહીં. આખરે તેમણે ડોકટરને બોલાવ્યા. ડોકટરે તપાસ કરી. ને જાહેર કર્યું કે 'જલદી ભાનમાં આવે તો સારૂં નહીં તો બાળકને હાનિ થવાનો સંભવ છે.'

'હેં! બાળક! કયું બાળક?' આશાની મા સમજી ન શકી.

'કેમ આ બહેન ગર્ભવતી છે. ને કોઇ આઘાતથી બેભાન થઇ ગઇ છે.' અને માબાપ પર જાણે આભ તુટયું. તેઓ ગભરાઇ ગયાં. ડો. મામલો સમજી ગયા ને તેમણે ચાલતી પકડી. બાપ કપાળે હાથ દઇ બેસી પડયો. 'હાય, શું છોકરીએ નાક કપાવ્યું! મૂકી દે, હવે તેને ભાનમાં લાવવાની જરૂર નથી. આવી દીકરીને બચાવવી ન બચાવવી સરખું છે.'

'હવે તમે ચુપ રહી શકશો! શું ખબર કોણે મારી પુત્રીને ભરમાવી હશે.' અને તેણે ઉપચારો શરૂ રાખ્યા.

પણ બે કલાક બાદ આશાએ પ્રાણ છોડયો.

મા રડી ઉઠી. શૈલેશને ખબર પડતાં તે માને તથા દીદીને ખબર કરવા દોડયો. ઉષા પાસે પહોંચતાં જ તે ખૂબ જોરથી રડી પડતો બોલ્યો: 'દીદી, દીદી ગજબ થઇ ગયો. આશા દીદી ગુજરી ગઇ.'

શેખર ચમકયો, 'શું! આશા સ્વર્ગે સિધાવી ગઇ!'

'કેમ તમે એને ઓળખો છો!' ઉષાએ પુછ્યું!

'ના, ના અમસ્તું. તેણે હોસ્પિટલમાં મારી સારી સારવાર કરી હતી.' અને તે ખુરસીમાં ફસડાઇ પડયો. તેને પસ્તાવો થયો, શું એક નિર્દોષ ફુલ પોતાના હાથે કરમાઇ ગયું? અને એ આઘાત તે ન સહી શકયો ને રડી પડયો.

ઉષાએ આ જોયું. તેણે દોડીને પાણી આપ્યું.

'ઉષા, ઉષા મને માફ કર હું ગુનેગાર છું.'

'પણ શું છે! શા માટે ગુનેગાર છો?'

'હું શું કહું ઉષા, આશાના મોતનું કારણ હું છું. ઉષા, ભગવાન મને માફ નહીં કરે. એક ફુલને મેં કચરી નાખ્યું છે.' આમ શેખર કલ્પાંત કરવા લાગ્યો.

ઉષાએ સાન્ત્વન આપ્યું, 'શેખર જે બનવાનું હતું તે બની ગયું. હવે રડવાથી શો ફાયદો થવાનો છે? ભુલ તો દરેકની થાય છે.'

'ઉષા, શું તને મારા પ્રત્યે નફરત નથી થતી? તું શા માટે મને ધિક્કારતી નથી હું ધિક્કારને પાત્ર છું.'

'હું શા માટે ધિક્કારૂં? મને રંજ એક વાતનો જ છે કે આપણા ઝઘડામાં એક યુવતી ખપી ગઇ.'

'ઉષા, હવે કદી ભુલ નહિ કરૂં. આજે મને તારામાં દેવીનો વાસ દેખાય છે. ઉષા મેં તને ખૂબ દુભવી છે. હું હવે તને સુખી કરી શકીશ, કારણ કે આશાને પાછી જીવતી નહિ કરી શકું.' અને તે આંસુ વહાવી રહ્યો.

(સંપૂર્ણ)

<u>સેલ</u> **હિંદી રેકોર્ડો હવે વધુ સસ્તાં**

હિંદી ફીલ્મી રેકાર્ડો કેવળ શી. ૫-૦ નંગ.

નાચ ઘર, નેક ખાતુન, નયા આદમી,
મી. એકસ, હાતિમ તાઇ.

ઇસ્માઇલ આઝાદ, દોસ્ત મોહમદ, યુસુફ આઝાદ, શેકલાલ અને બીજા જાણીતા કવ્વાલોના રેકોર્ડો શી. ૪-૦ નંગ.

સી. ઓ. ડી.ના ઓર્ડરો અમે લઇએ છીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

શોપ ૨. અજમેરી આરકેડ, ઓફ ૧૪૧ એ. ગ્રે સ્ટ્રીટ,
પો. ઓ. બોકસ ૧૫૭૪, — ડરબન ફોન: ૨૧૫૫૮.

બી-આઇ મુંબઇ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

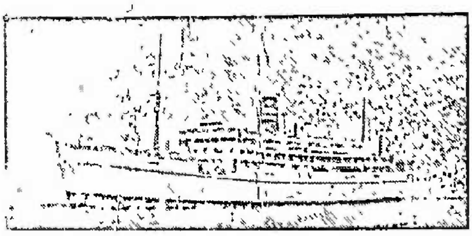

બ્રીટીશ ઇન્ડીયા સ્ટીમ નેવીગેશન કું.

સ્ટીમર કરંજા ૫મી જુલાઇ ૧૯૬૧ના આવશે અને
કરાંચી થઇ મુંબઇ જવા ૧૦મી જુલાઇ ૧૯૬૧ના ઉપડશે.

મુંબઇ અથવા કરાચીનું ભાડું.
ખોરાક સાથ

ફર્સ્ટ કલાસ	પા. ૧૧૭-૧૫-૦
સેકન્ડ કલાસ	પા. ૭૮-૧૦-૦
થર્ડ કલાસ ખોરાક સાથે	પા. ૩૯-૧૫-૦
થર્ડ કલાસ ખોરાક વગર	પા. ૩૪-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ

(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ,—ડરબન.

ટેલીફોન: ૨૦૪૮૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

સામાજીક ખબરો

શ્રી ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

"શિક્ષિત ભાઇઓનો સત્કાર"

તારીખ ૨૫-૬-૬૧ને રવિવારે સવારે ૧૦ વાગે શ્રી ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનની એક ખાસ સભા બેથાલ મુકામે મળી હતી. તેમાં જોહાનીસબર્ગ પ્રીટોરીઆ, ક્રીટસ, સ્પ્રીંગ્સ, સ્ટાન્ડરટન, ડાવલ, કિનરોસ વગેરે સ્થળના તેમજ બેથાલના ભાઇઓએ સારી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી. પ્રમુખ શ્રી દેવાભાઇ કાનજીભાઇએ, સ્વદેશથી તાજેતરમાં ડોકટર થઇને પાછા ફરેલા શ્રી શશિકાન્ત દેવજીભાઇ મીસ્ત્રી M.B.B.S.D.C.H. તથા શ્રી ખંડુભાઇ નાગરજી જેઓ આ દેશના પ્રજાપતિઓમાં સર્વપ્રથમ બેચલર ઓફ ઇન્જીનીયરીંગની (B.E.) ઉપાધિ પ્રાપ્ત કરનાર છે. તેમનો લંબાણથી પરિચય આપ્યો હતો. એસોસીએશનના મંત્રી શ્રી વિજયદેવ રતનજી મીસ્ત્રીએ બન્ને ભાઇઓને સંબોધીને લખાયેલ માનપત્રો વાંચી સંભળાવ્યા હતા. તે પછી સ્વદેશ વધુ અભ્યાસાર્થે જનાર વિદ્યાર્થી દેવદત્ત કેશવભાઇનો વિદાય સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે પછી સભામાં હાજર રહેલા ભાઇઓએ ઉચ્ચ શિક્ષા પ્રાપ્ત કરનાર બન્ને ભાઇઓને અભિનંદન આપ્યા હતા. તેના જવાબમાં બન્ને ભાઇઓએ સત્કાર કરવા બદલ મંડળનો આભાર માન્યો હતો. શ્રી ખંડુભાઇએ સ્ત્રી કેળવણી અને બાળમંદિરની જરૂરીયાત પર ભાર મૂકયો હતો. ડો. શ્રી શશિકાન્તભાઇએ એમની સિદ્ધિ પાછળ એમના સ્વજનોએ આપેલા ભોગનું સવિસ્તર વર્ણન કર્યું હતું, અને એ ઋણ અદા કરવા પોતાનાથી બનતી સેવા કરવાનું વચન આપ્યું હતું, છેવટે ૨-૧૫ કલાકે વંદેમાતરમના ગીત સાથે સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

ૐ શાંતી! શાંતી! શાંતી!

રૂડીપોર્ટમાં સમારંભ

રૂડીપોર્ટ જુનીયર હાઇસ્કુલના પ્રીંસીપાલ અને રૂડીપોર્ટ હીંદુ સેવા સમાજના જાણીતા સભ્ય ભાઇશ્રી દોલતરાય દેશાઇ પરદેશ ગમન કરતાં હોવાથી તેમાંના માનમાં એક સમારંભ સમાજ હોલમાં તા. ૧૮-૬-૬૧ના યોજવામાં આવ્યો હતો. શ્રીયુત દેશાઇનું ફુલહારથી સ્વાગત કરી સમાજના પ્રમુખે એમની સેવાની કદર કરી હતી. બીજા વકતાઓમાં દોરાબસાહ તવડીયા, ગોવીંદભાઇ પટેલ, કાન્તીલાલ નાયક અને હરીભાઇ પટેલ હતા. શ્રી દેશાઇએ શુભેચ્છા બદલ યોગ્ય શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતો. પ્રાર્થનાને શાન્તીપાઠ બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

લુઇસટ્રીખાર્ટ નિવાસી બે સંસ્કારી મહાનુભાવોના ભારતમાં થયેલાં અવસાન

શ્રી ઉમયાશંકર ભાઇચંદ મહેતા ભારતથી આ દેશમાં પ્રથમ પૂજ્ય શ્રી મહાત્મા ગાંધીજી સાથે આવ્યા. અને કેટલાક વર્ષની સાથે સેક્રેટરી તરીકે ગાળ્યા. વખત જતા તેઓ લઇટ્રીખાર્ટમાં આવી સ્થીર થયા, અને અહીં લગભગ ૫૦ વર્ષ રહ્યા. તેઓએ મહેતા-ખંદેરીયા એન્ડ સન્સની જાણીતી પેઢીની શરૂઆત કરી, સારી સમૃદ્ધ હાલતમાં મુકી છેલ્લાં પાંચ વર્ષથી ભારત તેમને પત્નિ સાથે નિવૃત્ત જીવન વ્યતિત કરતાં હતાં.

તેઓ પોતાની પાછળ તેમના પત્નિ, શ્રીમતી ઇચ્છાબેન, અને ચાર ચાર પેઢીના સંતાનો મૂકી તેમની હાજરીમાં શાંતિથી મુંબઇ ખાતે તા. ૫-૨-૬૧ના રોજ ઉંમર વર્ષ ૮૦ની સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. પ્રભુ તેમના આત્માને ચિર શાંતી, આનંદ અને શુભ મતી બક્ષે એ આપણી સૌની નિરંતર પ્રાર્થના હો.

* *

શ્રી અમરશી ગોકળદાસ પોરબંદર નિવાસી મહાત્મા ગાંધીજી સાથે પ્રથમ આ દેશમાં આવ્યા. નાટાલ છોડી પ્રીટોરીયામાં થોડો વખત ગાળી, છેવટે લુઇસટ્રીખાર્ટ ખાતે આજથી પચાસ વર્ષ ઉપર સ્થીર થયા. અહીં એ ગોકલ એન્ડ સન્સ નામની પેઢીની શરૂઆત કરી. તેને ગ્રેટ નોર્થ ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રોપ્રાયટરી લીમીટેડ નામની સમૃદ્ધ પેઢી બનાવી થોડા વર્ષથી સ્વદેશમાં નિવૃત્ત જીવન વ્યતીત કરતાં હતા.

છેલ્લા ત્રણ વર્ષ પહેલાં આ દેશમાં ફરવા આવ્યા હતા, એઓ પોરબંદર ખાતે તા. ૧-૬-૬૧ના દીને પોતાની પાછળ ચાર પેઢીના સંતાનો મુકીને ૮૦ વર્ષની ઉંમરે શાંતીથી સ્વર્ગવાસી થયા છે.

એમની પેઢીની શાખાઓ જોહાનીસબર્ગ, ડેલાગોઆબે, અને પોરબંદર ખાતે ચાલે છે. એમના સંતાનોની એ નિરંતર પ્રાર્થના રહો કે પ્રભુ તેમના પુજ્યશ્રીના આત્માને ચિર શાંતિ અને શુભ મતી બક્ષે.

* *

તા. ૫-૬-૬૧ના રોજ શ્રીમતિ પ્રભાબહેન બાબુભાઇ નાગરના પિતાશ્રી સ્વ. નરોત્તમભાઇ અને બે ભાઇઓનાં સ્વર્ગવાસી આત્માને શાંતિ અર્થે હવન કરવામાં આવ્યો હતો.

સાભાર સ્વીકાર:

સ્વ. નાથુભાઇ કાલીદાસના પુણ્યાર્થે, કેપટાઉન શી. ૫-૩, શ્રીમતી પ્રભાબહેન બાબુભાઇ, કેપટાઉન શી. ૧૦-૬

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઇ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઇ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઇશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઇ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

આદુ, લસણ બજાર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

દુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ,

બટાટા, ડુંગરી (કાંદા), સુકા લાલ મરચાં, ખુમલા, સુકા ઝીંગા (છાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક જાતનો મરી મસાલો વિગેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. કપુરી અને બંગલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું.

સુરણ, રતાળુ, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાલુ છે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઇ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરૂભાઇ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઇ પણ ભાગની હવાઇ દરિયાઇ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેકસ, પરસનલ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઇ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ચોઇસાલ ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Office:	Residence:
9 Barkly Arcade,	52 Patidar Mansion,
38 Market Street,	13 Kort Street,
Phone: 339033,	Phone: 330816,
Johannesburg.	Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઇનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઇડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઇયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઇયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press (Phoenix. Address INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor